2024/1747

2024.6.26.

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2024/1747 RENDELETE

(2024. június 13.)

az (EU) 2019/942 és az (EU) 2019/943 rendeletnek az uniós villamosenergia-piac szerkezetének javítása tekintetében történő módosításáról

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 194. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ([1]),

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére ([2]),

rendes jogalkotási eljárás keretében ([3]),

mivel:

(1) 2021 szeptembere óta rendkívül magas árak és volatilitás figyelhető meg a villamosenergia-piacokon. Amint azt az Energiaszabályozók Európai Uniós Együttműködési Ügynöksége (a továbbiakban: az ACER) az uniós nagykereskedelmi villamosenergia-piac szerkezetére vonatkozó, 2022 áprilisában készített végső értékelésében megállapította, ez főként a villamosenergia-termelésben felhasznált gáz magas árának a következménye.

(2) Az Energiaközösségről szóló szerződés ([4]) egyik szerződő fele, Ukrajna elleni orosz agressziós háború eszkalációja és a kapcsolódó, 2022 februárja óta bevezetett nemzetközi szankciók gázválsághoz vezettek, zavarokat okoztak a globális energiapiacokon, súlyosbították a magas gázárak problémáját, és jelentős dominóhatást gyakoroltak a villamosenergia-árakra. Az Ukrajna elleni orosz agressziós háború emellett bizonytalanságot okozott a villamosenergia-termelő létesítmények által felhasznált egyéb nyersanyagok, például a feketeszén és a nyersolaj kínálatában is. Az említett bizonytalanság a villamosenergia-árak volatilitásának további jelentős növekedését vonta maga után. A villamosenergia-árak emelkedését több atomreaktor korlátozott rendelkezésre állása, valamint a vízerőművek alacsony termelése tovább fokozta.

(3) E helyzetre reagálva a Bizottság „Az emelkedő energiaárak kezelése: a cselekvés és a támogatás eszköztára” című, 2021. október 13-i közleményében egy olyan intézkedésekből álló eszköztárat javasolt, amelyet az Unió és tagállamai felhasználhatnak egyrészt a magas energiaárak lakossági fogyasztókra és vállalkozásokra gyakorolt azonnali hatásának kezelésére – ideértve a jövedelemtámogatást, az adókedvezményeket, valamint az energiamegtakarítási és -tárolási intézkedéseket –, másrészt a jövőbeli ársokkokkal szembeni reziliencia megerősítésére. 2022. március 8-i, „REPowerEU: Közös európai fellépés a megfizethetőbb, biztonságosabb és fenntarthatóbb energiáért” című közleményében a Bizottság egy sor további intézkedést vázolt fel az eszköztár megerősítése és az emelkedő energiaárakra való reagálás érdekében. 2022. március 23-án a Bizottság az állami támogatásokra vonatkozó ideiglenes keretet is létrehozott annak érdekében, hogy bizonyos támogatásokkal enyhíteni lehessen a magas energiaárak hatását.

(4) 2022. május 18-i közleményében a Bizottság bemutatta a REPowerEU tervet, amely az energiamegtakarításra, az energiaellátás diverzifikálására, a megnövelt energiahatékonysági célkitűzésre és a megújuló energia gyorsított bevezetésére összpontosító további intézkedéseket vezetett be az Unió orosz fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségének csökkentése céljából, beleértve az Unió megújuló energiára vonatkozó 2030-as célértékének a bruttó végsőenergia-fogyasztásban 45 %-ra emelésére irányuló javaslatot is. Ezenkívül a Bizottság a „Rövid távú energiapiaci intervenciók és a villamosenergia-piac szerkezetének hosszú távú fejlesztése – Cselekvési terv” című, 2022.

([1]) HL C 293., 2023.8.18., 112. o.
([2]) HL C, C/2023/253, 2023.10.26., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/253/oj.
([3]) Az Európai Parlament 2024. április 11-i álláspontja (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2024. május 21-i határozata.
([4]) HL L 198., 2006.7.22., 18. o.

május 18-i közleményében a magas energiaárak kezelését célzó további rövid távú intézkedések megállapítása mellett meghatározta azokat a területeket, amelyeken javítani lehet a villamosenergia-piac szerkezetét, és bejelentette, hogy a jogszabályi keret módosítása céljából értékelni kívánja ezeket a területeket.

(5) Az energiaár-válság és a biztonsági aggályok sürgős kezelése, valamint a polgárokat érintő áremelkedések visszaszorítása érdekében, az Unió több jogi aktust is elfogadott, többek között az (EU) 2022/1032 európai parlamenti és tanácsi rendeletet ([5]), amely megbízható földgáztárolási rendszert hozott létre, az (EU) 2022/1369 tanácsi rendeletet ([6]), amely a gáz- és villamos energia iránti kereslet csökkentésére irányuló hatékony intézkedéseket irányozott elő, az (EU) 2022/1854 tanácsi rendeletet ([7]), amely a gáz- és villamosenergia-piacokon keletkező rendkívüli nyereségek elkerülését célzó árkorlátozó mechanizmusokat hozott létre, valamint az (EU) 2022/2577 tanácsi rendeletet ([8]), amely a megújulóenergia-létesítmények engedélyezési eljárásainak felgyorsítására vonatkozó intézkedéseket állapított meg.

(6) Az (EU) 2018/1999 ([9]), az (EU) 2019/942 ([10]) és az (EU) 2019/943 ([11]) európai parlamenti és tanácsi rendeletre, az (EU) 2018/2001 ([12]), az (EU) 2018/2002 ([13]) és az (EU) 2019/944 ([14]) európai parlamenti és tanácsi irányelvre, azaz összefoglalóan közismert néven a 2018-ban és 2019-ben elfogadott „Tiszta energia minden európainak” csomagra (a továbbiakban: a tiszta energiáról szóló csomag) épülő, jól integrált energiapiac lehetővé teszi az Unió számára, hogy minden körülmények között, az ellátásbiztonság garantálása és a dekarbonizációs folyamat fenntartása mellett kihasználja az egységes energiapiac gazdasági előnyeit annak érdekében, hogy teljesítse az uniós klímasemlegességi célkitűzést. A határokon átnyúló összekapcsolhatóság a villamosenergia-rendszerek biztonságosabb, megbízhatóbb és hatékonyabb működését, valamint a rövid távú ársokkokkal szembeni fokozott rezilienciát is biztosítja.

(7) A belső energiapiac megerősítéséhez, valamint az éghajlatváltozással és az energetikai átállással kapcsolatos célkitűzések eléréséhez az Unió villamosenergia-hálózatának jelentős korszerűsítésére van szükség annak érdekében, hogy képes legyen kezelni a megújulóenergia-termelő kapacitás jelentős növekedését, a termelési mennyiségek időjárási körülményektől függő változékonyságát, az Unió-szerte változó villamosenergia-áramlási mintákat, valamint a például az elektromos járművekhez és a hőszivattyúkhoz kapcsolódó új keresletet. A hálózatokba történő, határokon belüli és határokon átnyúló beruházás elengedhetetlen a belső villamosenergia-piac megfelelő működéséhez, ideértve az ellátásbiztonságot is. Az ilyen beruházásokra azért van szükség, hogy a megújuló energiát és a keresletet integrálni lehessen egy olyan környezetben, ahol ezek egymástól a korábbiaknál távolabb helyezkednek el, végső soron pedig az uniós éghajlat- és energiapolitikai célok eléréséhez. Ezért az uniós villamosenergia-piac valamennyi reformjának hozzá kell járulnia egy integráltabb európai villamosenergia-hálózat megvalósításához annak biztosítása érdekében, hogy a villamosenergia-hálózatok összeköttetése tekintetében 2030-ra valamennyi tagállam elérje az (EU) 2018/1999 rendelet 4. cikke d) pontjának (1) alpontjában a villamosenergia-hálózatok összeköttetése vonatkozásában megállapított legalább 15 %-os célnak megfelelő szintet, hogy ezt a rendszerösszekötő kapacitást a lehető legnagyobb mértékben a határokon átnyúló kereskedelem céljára használják, és hogy az Unió villamosenergia-hálózatát és konnektivitási infrastruktúráját, például az (EU) 2022/869 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([15]) alapján létrehozott, közös érdekű uniós projekteket kiépítsék, illetve

([5]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/1032 rendelete (2022. június 29.) az (EU) 2017/1938 és a 715/2009/EK rendeletnek a földgáztárolás tekintetében történő módosításáról (HL L 173., 2022.6.30., 17. o.).

([6]) A Tanács (EU) 2022/1369 rendelete (2022. augusztus 5.) a koordinált gázkereslet-csökkentési intézkedésekről (HL L 206., 2022.8.8., 1. o.).

([7]) A Tanács (EU) 2022/1854 rendelete (2022. október 6.) a magas energiaárak kezelését célzó vészhelyzeti beavatkozásról (HL L 261. I, 2022.10.7., 1. o.).

([8]) A Tanács (EU) 2022/2577 rendelete (2022. december 22.) a megújuló energia szélesebb körű alkalmazásának felgyorsítását célzó keret meghatározásáról (HL L 335., 2022.12.29., 36. o.).

([9]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1999 rendelete (2018. december 11.) az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról, valamint a 663/2009/EK és a 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, a 94/22/EK, a 98/70/EK, a 2009/31/EK a 2009/73/EK, a 2010/31/EU, a 2012/27/EU és a 2013/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2009/119/EK és az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv módosításáról, továbbá az 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 328., 2018.12.21., 1. o.).

([10]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/942 rendelete (2019. június 5.) az Energiaszabályozók Európai Uniós Együttműködési Ügynökségének létrehozásáról (HL L 158., 2019.6.14., 22. o.).

([11]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/943 rendelete (2019. június 5.) a villamos energia belső piacáról (HL L 158., 2019.6.14., 54. o.).

([12]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2001 irányelve (2018. december 11.) a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról (HL L 328., 2018.12.21., 82. o.).

([13]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2002 irányelve (2018. december 11.) az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv módosításáról (HL L 328., 2018.12.21., 210. o.).

([14]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/944 irányelve (2019. június 5.) a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2012/27/EU irányelv módosításáról (HL L 158., 2019.6.14., 125. o.).

([15]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/869 rendelete (2022. május 30.) a transzeurópai energiaipari infrastruktúrára vonatkozó iránymutatásokról, a 715/2009/EK, az (EU) 2019/942 és az (EU) 2019/943 rendelet, továbbá a 2009/73/EK és az (EU) 2019/944 irányelv módosításáról, valamint a 347/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 152., 2022.6.3., 45. o.).

korszerűsítsék. Valamennyi uniós polgár és vállalkozás számára megfelelő konnektivitást kell biztosítani, mivel ez fontos lehetőségeket teremthet számukra az Unió energetikai átállásában és digitális transzformációjában való részvételre. Különös figyelmet kell fordítani az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 349. cikkében említett legkülső régiókra, amely cikk elismeri e régiók sajátos korlátait, és egyedi intézkedések elfogadásáról rendelkezik rájuk vonatkozóan.

(8) A villamosenergia-piac jelenlegi szerkezete többek között hozzájárult ahhoz, hogy a kiskereskedelmi villamosenergia-piacokon olyan új és innovatív termékek, szolgáltatások és intézkedések jelenjenek meg, amelyek hozzájárulnak az energiahatékonysághoz és a megújuló energia használatának elterjedéséhez, valamint további lehetőségeket biztosítanak annak érdekében, hogy segítsenek a fogyasztóknak csökkenteni az energiaszámláikat, többek között kisméretű termelőlétesítmények és a keresletoldali választ biztostó újonnan megjelent szolgáltatások révén. Az Unió jövőbeli villamosenergia-piacainak és villamosenergia-rendszereinek egyik kulcsfontosságú elemét az energiarendszer digitalizálásában rejlő lehetőségek megléte és azok kiaknázása – például a fogyasztók aktív részvétele – képezi. Ezzel egyidejűleg tiszteletben kell tartani a fogyasztók döntéseit, és lehetővé kell tenni számukra, hogy a különféle szerződéses ajánlatok nyújtotta előnyök közül választhassanak, valamint a lakossági fogyasztóknak energiaválság idején védelmet kell kapniuk a magas árakkal szemben. Az energiarendszer integrációja az energiarendszer egészének tervezésére és működtetésére irányul – több energiahordozóra, infrastruktúrára és fogyasztási ágazatra kiterjedően – azáltal, hogy szorosabb kapcsolatokat és szinergiát hoz létre közöttük, valamint a digitalizáció támogatásával, azzal a céllal, hogy biztonságos, megfizethető, megbízható és fenntartható energetikai szolgáltatásokat lehessen nyújtani.

(9) Az energiaválsággal összefüggésben a villamosenergia-piac jelenlegi szerkezetét érintő számos hiányosságra és váratlan következményre is fény derült a fosszilis tüzelőanyag-árak növekedésének és ingadozásának a rövid távú villamosenergia-piacokra gyakorolt hatásával kapcsolatban, ami kiszolgáltatott helyzetbe hozza a háztartásokat és a vállalkozásokat a villamosenergia-számláikon megmutatkozó jelentős árcsúcsokkal szemben.

(10) A megújuló energia és a tiszta, rugalmas technológiák gyorsabb elterjedése a legfenntarthatóbb és legköltséghatékonyabb módja annak, hogy az energiakereslet villamosítása és az energiarendszer integrációja révén strukturálisan csökkenjen a villamosenergia-termeléshez és a közvetlen villamosenergia-fogyasztáshoz szükséges fosszilis tüzelőanyagok iránti kereslet. Alacsony működési költségük miatt a megújuló energiaforrások Unió-szerte pozitív hatást gyakorolhatnak a villamosenergia-árakra, és hozzájárulhatnak a fosszilis tüzelőanyagok fogyasztásának csökkentéséhez.

(11) A villamosenergia-piac szerkezetében végrehajtott változtatásoknak biztosítaniuk kell, hogy a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia fokozottabb elterjedéséből és az energetikai átállás egészéből származó előnyök eljussanak a fogyasztókhoz – beleértve a legkiszolgáltatottabb fogyasztókat is –, hogy a fogyasztók végső soron védelmet kapjanak az energiaválságokkal szemben, valamint hogy ne kerüljön még több lakossági fogyasztó az energiaszegénység csapdájába. E változtatásoknak enyhíteniük kell a fosszilis tüzelőanyagok, különösen a gáz magas árának a villamosenergia-árakra gyakorolt hatását, mégpedig azzal a céllal, hogy a lakossági fogyasztók és a vállalkozások hosszabb távon kihasználhassák a fenntartható megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású forrásokból származó megfizethető és biztonságos energia előnyeit, valamint az energiahatékony megoldások szerepét az általános energiaköltségek mérséklésében, és ez csökkentheti a villamosenergia-hálózat és a termelési kapacitás bővítésének szükségességét.

(12) A villamosenergia-piaci szerkezet reformjának célja, hogy valamennyi fogyasztó számára megfizethető és versenyképes villamosenergia-árak alakuljanak ki. Ennélfogva az említett reformnak nemcsak a lakossági fogyasztók javát kell szolgálnia, hanem az uniós iparágak versenyképességét is javítania kell a karbonsemlegességre való átállásuk megvalósításához szükséges tiszta technológiákkal kapcsolatos beruházások megkönnyítésével. Az Unió energetikai átállását erőteljes, tiszta technológiákra épülő gyártási bázisnak kell támogatnia. Az említett reform támogatni fogja az ipar megfizethető villamosítását és elősegíti, hogy az Unió globális vezető szerepet töltsön be a tisztaenergia-technológiákkal kapcsolatos kutatás és innováció terén.

(13) A jól működő és hatékony rövid távú piacok kulcsfontosságú eszközei a megújuló energiaforrások és a rugalmassági források villamosenergia-piaci integrációjának, és elősegítik az energiarendszer költséghatékony integrációját.

(14) A napon belüli piacok különösen fontosak az ingadozó teljesítményű megújuló energiaforrások villamosenergia-rendszerbe történő legalacsonyabb költséggel járó integrációja szempontjából, mivel lehetővé teszik a piaci szereplők számára, hogy a villamosenergia-hiánnyal vagy -többlettel a teljesítés időpontjához közelebb kereskedjenek. Mivel az ingadozó teljesítményű megújuló energiát termelők csak a teljesítési időponthoz közel képesek pontosan megbecsülni termelésüket, alapvető fontosságú számukra, hogy a villamos energia szállítási időpontjához lehető legközelebbi időpontban, likvid piacok elérése révén a lehető legtöbb kereskedelmi lehetőséggel rendelkezzenek. Az övezetközi napon belüli kapuzárási időpontot ezért előrébb kell hozni és a valós időhöz közelebb kell meghatározni annak érdekében, hogy a piaci szereplőknek a lehető legtöbb lehetőségük legyen a villamosenergia-hiányok és -többletek kereskedelmére, és hogy az ingadozó teljesítményű megújuló energiaforrásokat hatékonyabban lehessen a villamosenergia-rendszerbe integrálni. Amennyiben ez a változtatás ellátásbiztonsági kockázatokat idéz elő, valamint a rövidebb övezetközi kapuzárási időpontra való költséghatékony átállás lehetővé tétele céljából, az átvitelirendszer-üzemeltetők számára lehetőséget kell biztosítani arra, hogy hatásvizsgálat alapján és az érintett szabályozó hatóság jóváhagyásától függő mentességet kérjenek, hogy

megkaphassák a végrehajtás határidejének meghosszabbítását. E kérelemben szerepelnie kell egy cselekvési tervnek, amely tartalmazza az új övezetközi napon belüli kapuzárási időpont végrehajtása érdekében megteendő konkrét lépéseket.

(15) Ezért fontos, hogy a napon belüli piacok alkalmazkodjanak az ingadozó teljesítményű megújulóenergia-technológiák, például a nap- és a szélenergia részvételéhez, valamint a keresletoldali válasz és az energiatárolás részvételéhez. A napon belüli piacok likviditását javítani kell az ajánlati könyvek ajánlattételi övezeten belüli piaci szereplők közötti megosztásával, még nulla értékre állított övezetközi kapacitások esetén, vagy a napon belüli piac kapuzárási időpontja után is. Annak biztosítása érdekében, hogy az ajánlati könyvek a másnapi és a napon belüli piac-összekapcsolás időkeretében megosztásra kerüljenek a kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetők között, a kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetőknek egyfelől be kell nyújtaniuk a másnapi és a napon belüli termékekre és az azokkal megegyező jellemzőkkel rendelkező termékekre vonatkozó, az egységes másnapi és napon belüli piac-összekapcsoláshoz tartozó valamennyi ajánlatot, másfelől pedig a másnapi vagy a napon belüli termékekkel, vagy az azokkal megegyező jellemzőkkel rendelkező termékekkel való kereskedést nem szabad az egységes másnapi és napon belüli piac-összekapcsoláson kívül megszervezniük. A másnapi és a napon belüli termékekkel az egységes másnapi és a napon belüli piac-összekapcsoláson belül és kívül való kereskedésben a diszkriminációt illetően rejlő eredendő kockázatok, valamint az uniós összekapcsolt villamosenergia-piacokon emiatt keletkező likviditáselvonás kezelése érdekében e kötelezettséget a kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetőkre, a kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetők felett közvetlenül vagy közvetve ellenőrzést vagy bármilyen jogot gyakorló vállalatokra, valamint a kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetők közvetlen vagy közvetett ellenőrzése alatt álló vállalatokra kell alkalmazni. Annak érdekében, hogy javuljon az átláthatóság a piacokon, a piaci szereplőknek az információkat adott esetben termelőegységenként kell biztosítaniuk, az ajánlatoknak az egyes tagállamokban a vonatkozó keretekkel összhangban történő benyújtásának sérelme nélkül.

(16) Emellett a rövid távú villamosenergia-piacokon a minimális ajánlati összeg csökkentésével biztosítani kell, hogy a kisméretű rugalmassági szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók is részt tudjanak venni.

(17) Az ingadozó teljesítményű megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia hatékony integrálásának biztosítása, valamint regionális vagy uniós szintű villamosenergiaár-válság esetén a fosszilis tüzelőanyagokon alapuló villamosenergia-termelés iránti igény csökkentése érdekében lehetőséget kell biztosítani a tagállamok számára, hogy felkérjék a rendszerüzemeltetőket arra, hogy tegyenek javaslatot olyan csúcsigénycsökkentési termék beszerzésére, amely további keresletoldali választ tesz lehetővé a villamosenergia-rendszeren belüli csökkenő fogyasztáshoz való hozzájárulás érdekében. A csúcsigénycsökkentési termékre vonatkozó javaslatot az érintett szabályozó hatóságnak értékelnie kell abból a szempontból, hogy a javaslat tárgyát képező termék mennyiben csökkentené a villamosenergia-keresletet és nagykereskedelmi villamosenergia-árakra gyakorolt hatást a csúcsórákban. Tekintettel egyfelől arra, hogy a csúcsigénycsökkentési termék célja a villamosenergia-fogyasztás csökkentése és áthelyezése, másfelől pedig az üvegházhatásúgáz-kibocsátás növekedésének elkerülése érdekében a csúcskiegyenlítő termék aktiválása nem vonhat maga után a fosszilis tüzelőanyagokon alapuló, a fogyasztásmérő pont mögött megkezdett villamosenergia-termelést. Mivel a csúcsigénycsökkentési termék tervezett alkalmazása kizárólag a regionális vagy uniós szintű villamosenergiaár-válságok korlátozott eseteire vonatkozik, beszerzésére legfeljebb egy héttel a keresletoldali válaszra irányuló további kapacitások felszabadítását megelőzően kerülhet sor. A rendszerüzemeltetőknek képeseknek kell lenniük arra, hogy a csúcsigénycsökkentési termék aktiválását a másnapi piac időkerete előtt vagy azon belül elvégezzék. Alternatív megoldásként lehetővé kell tenni a csúcsigénycsökkentési termék automatikus aktiválását egy előre meghatározott villamosenergia-ár alapján. A villamosenergia-fogyasztás csökkentése mennyiségének ellenőrzéséhez a rendszerüzemeltetőnek egy olyan referenciateljesítményt kell használnia, amely tükrözi a csúcsigénycsökkentési termék aktiválása nélküli várható villamosenergia-fogyasztást, valamint – a piaci szereplőkkel folytatott konzultációt követően – ki kell dolgoznia a referenciateljesítmény módszertanát. Ezt a módszertant az érintett szabályozó hatóságnak jóvá kell hagynia. Az ACER-nek értékelnie kell a csúcsigénycsökkentési termékek bevezetésének az uniós villamosenergia-piacra gyakorolt hatását, figyelembe véve annak szükségességét, hogy a csúcsigénycsökkentési termékek ne torzítsák indokolatlanul a villamosenergia-piacok működését, és ne tereljék a keresletoldali válaszszolgáltatásokat a csúcsigénycsökkentési termékek irányába, valamint az ACER-nek képesnek kell lennie arra, hogy olyan ajánlásokat bocsásson ki, amelyeket a szabályozó hatóságoknak a nemzeti szintű értékelésük során figyelembe kell venniük. Ezenfelül az ACER-nek meg kell vizsgálnia a csúcsigénycsökkentési termékek kifejlesztésének az uniós villamosenergia-piacra rendes körülmények között gyakorolt hatását. A Bizottság számára lehetővé kell tenni, hogy az említett értékelés alapján adott esetben jogalkotási javaslatot nyújtson be az (EU) 2019/943 rendelet annak érdekében történő módosítása céljából, hogy a csúcsigénycsökkentési termékek ne csak villamosenergiaár-válsághelyzetek idején legyenek alkalmazhatók.

(18) A fogyasztókat a villamosenergia-piacon való aktív részvételük és a rugalmasság biztosítása érdekében fokozatosan okosmérőkkel látják el. Az okos mérési rendszerek kiépítése azonban számos tagállamban továbbra is lassú ütemben halad, így a teljes lefedettség lehető leggyorsabb elérése céljából elengedhetetlen, hogy a tagállamok javítsák az okos mérési rendszerek telepítésének feltételeit. Az átvitelirendszer-üzemeltetők, elosztórendszer-üzemeltetők, valamint az érintett piaci szereplők számára, a független aggregátorokat is beleértve, lehetővé kell tenni, hogy – a végfelhasználó beleegyezésével – felhasználják a dedikált mérőberendezésekből származó adatokat az (EU) 2019/944 irányelv 23. és 24. cikkével, valamint más vonatkozó uniós joggal, többek között az adatvédelemre és a magánélet védelmére vonatkozó joggal, különösen az (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelettel ([16]) összhangban. Ezenfelül, kizárólag azokban az esetekben, amikor még nincs telepítve okos mérési rendszer, vagy

([16]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.).

amikor az okos mérési rendszerek nem biztosítanak kielégítő szintű adatpontosságot, az átvitelirendszer-üzemeltetők és elosztórendszer-üzemeltetők számára lehetővé kell tenni, hogy – a végfelhasználó beleegyezésével – dedikált mérőberendezésekből származó adatokat használjanak a rugalmassági szolgáltatások – például a keresletoldali válasz és az energiatárolás – megfigyelhetősége és elszámolása érdekében. A dedikált mérőberendezésekből származó adatok megfigyelhetősége és elszámolási célú felhasználásának lehetővé tétele várhatóan megkönnyíti majd a végfelhasználók aktív piaci részvételét és a keresletoldali válaszaik kidolgozását. Az említett dedikált mérőberendezésekből származó adatok felhasználása során be kell tartani az adatokra vonatkozó minőségi követelményeket.

(19) E rendelet jogalapot hoz létre a személyes adatoknak az (EU) 2016/679 rendelettel összhangban történő kezeléséhez. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a személyes adatok kezelésével kapcsolatos, az (EU) 2016/679 rendeletben meghatározott valamennyi elv és kötelezettség teljesüljön, beleértve az adatminimalizálásra vonatkozókat is. Amennyiben ezen rendelet célja személyes adatok kezelése nélkül is elérhető, az adatkezelőknek anonimizált és összesített adatokra kell támaszkodniuk.

(20) A fogyasztóknak és az ellátóknak hatékony és eredményes határidős piacokra van szükségük ahhoz, hogy fedezni tudják hosszú távú árkitettségüket, és csökkenteni tudják a rövid távú áraktól való függőségüket. Annak biztosítása érdekében, hogy az energiafelhasználók Unió-szerte teljes mértékben élvezhessék az integrált villamosenergia-piacok és az Unión belüli verseny előnyeit, a Bizottságnak értékelnie kell azon lehetséges intézkedések hatását, amelyek – például a felosztási gyakoriság, a lejárat és a hosszú távú átviteli jogok jellege tekintetében – az Unió határidős villamosenergia-piacai működésének javítására irányulnak, annak módjait, hogy miként lehetne megerősíteni a másodlagos piacot, valamint a regionális virtuális csomópontok esetleges bevezetését.

(21) Az értékelés azon részének, amely a regionális virtuális csomópontok esetleges bevezetésére vonatkozik, ki kell terjednie többek között a már korábban megkötött, az erőművek határokon átnyúló közös tulajdonlásával kapcsolatos kormányközi megállapodások hatásaira is. Bevezetésük esetén a virtuális csomópontok tükröznék több ajánlattételi övezet összesített árát, valamint előirányoznának egy – a piaci szereplők által a határidős fedezeti termékek jegyzéséhez használandó – referenciaárat. E tekintetben a regionális virtuális csomópontok nem tekinthetők tranzakciókat lebonyolító vagy végrehajtó szervezeteknek. A regionális virtuális csomópontok a referencia-árindex biztosításával lehetővé tennék a rendelkezésre álló likviditás összevonását, és jobb fedezeti lehetőségeket biztosítanának a piaci szereplők számára. E rendelet végrehajtása egységes feltételeinek biztosítása érdekében a Bizottságra végrehajtási hatásköröket kell ruházni, hogy – többek között a regionális virtuális csomópontok bevezetése tekintetében – szükséges esetben részletesebben meghatározza az Unió határidős villamosenergia-piacának szerkezetével kapcsolatos intézkedéseket és eszközöket. Ezeket a végrehajtási hatásköröket a 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek ([17]) megfelelően kell gyakorolni.

(22) A piaci szereplők fedezeti lehetőségeinek bővítése érdekében ki kell terjeszteni az (EU) 2016/1719 bizottsági rendelettel ([18]) összhangban létrehozott egységes felosztási platform szerepét. Az egységes felosztási platformnak olyan szervezetként kell működnie, amely pénzügyi hosszú távú átviteli jogok felosztását kínálja fel, valamint az átvitelirendszer-üzemeltetők nevében elősegíti az azokkal való kereskedést a különböző ajánlattételi övezetek és – adott esetben – a regionális virtuális csomópontok között.

(23) A hálózati díjaknak a meglévő hálózat optimalizálására és rugalmassági szolgáltatások – különösen a keresletoldali válasz vagy az energiatárolás – beszerzésére irányuló innovatív megoldások továbbfejlesztése révén a rugalmassági szolgáltatások használatára kell ösztönözniük az átviteli- és elosztórendszer-üzemeltetőket. E célból a hálózati díjakat úgy kell kialakítani, hogy azok figyelembe vegyék a rendszerüzemeltetők működési és beruházási kiadásait, vagy a kettő hatékony összekapcsolását annak érdekében, hogy költséghatékonyan tudják működtetni a villamosenergia-rendszert. A költségorientáltságra vonatkozó követelmény nem korlátozhatja a költségek hatékony újraelosztásának lehetőségét helyszíntől, illetve időszaktól függő hálózati díjak alkalmazása esetén. Ez még inkább elősegítené, hogy a megújuló energiaforrásokból előállított energia villamosenergia-rendszerbe történő integrálását a legkisebb költséggel lehessen végrehajtani, és lehetővé tenné, hogy a rugalmassági megoldások felértékelődjenek a végfelhasználók számára. A szabályozó hatóságok központi szerepet fognak játszani annak biztosításában, hogy elegendő beruházás álljon rendelkezésre a hálózat szükséges fejlesztéséhez, bővítéséhez és megerősítéséhez. A szabályozó hatóságoknak elő kell mozdítaniuk az előre tekintő beruházások társadalmi elfogadottságát és alkalmazását, és ösztönözniük kell a hálózatfejlesztés felgyorsítását annak érdekében, hogy gyorsabban elterjedjen a megújulóenergia-termelés, többek között – adott esetben – a megújuló energiaforrásokkal összefüggésben kijelölt gyorsítási területeken, valamint gyorsabban kialakuljon az intelligens villamosított kereslet.

(24) A tengeri megújuló energiaforrások, például a tengeri szélenergia, a kék energia és az úszó napelemparkok alapvető szerepet fognak játszani a nagyrészt megújuló energiaforrásokon alapuló villamosenergia-rendszer kiépítésében és

([17]) Az Európai Parlament és a Tanács 182/2011/EU rendelete (2011. február 16.) a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról (HL L 55., 2011.2.28., 13. o.).

([18]) A Bizottság (EU) 2016/1719 rendelete (2016. szeptember 26.) a hosszú távú kapacitásfelosztásra vonatkozó iránymutatás létrehozásáról (HL L 259., 2016.9.27., 42. o.).

a klímasemlegesség 2050-ig történő megvalósításában. Szélesebb körű és tényleges elterjedésük azonban jelentős akadályokba ütközik, amelyek gátolják az említett célok eléréséhez szükséges jelentős kapacitásbővítést. Hasonló akadályok merülhetnek fel a jövőben más tengeri technológiák előtt is. A tengeri projektek fejlesztőit érintő beruházási kockázat csökkentése érdekében a tengeri projektek fejlesztését elősegíthetik olyan eszközök, mint például a villamosenergia-adásvételi megállapodások vagy a kétirányú különbözeti szerződések. A tengeri ajánlattételi övezetben egynél több piachoz kapcsolódó tengeri hibrid projektek esetében a piacra jutás vonatkozásában az egyedi topográfiai helyzet további kockázatot jelent. Az ilyen projekteket érintő kockázatok csökkentése érdekében az átvitelirendszer-üzemeltetőknek ellentételezést kell fizetniük abban az esetben, ha a validált kapacitásszámítási eredményekben nem bocsátották rendelkezésre a hálózati csatlakozási szerződésekben jóváhagyott kapacitást a rendszerösszekötőn, vagy ha nem bocsátották rendelkezésre a kapacitást a kritikus hálózati elemeken az (EU) 2019/943 rendelet 16. cikkének (8) bekezdésében meghatározott kapacitásszámítási szabályok szerint. Az átvitelirendszer-üzemeltetőknek nem kell ellentételezést fizetniük, ha a validált kapacitásszámítási eredményekben rendelkezésre bocsátották a hálózati csatlakozási szerződésekben meghatározott követelményeknek megfelelő vagy azokat meghaladó rendszerösszekötő kapacitást, valamint a kapacitást a kritikus hálózati elemeken az (EU) 2019/943 rendelet 16. cikkének (8) bekezdésében meghatározott szabályok szerint. A tengeri megújulóvillamosenergia-termelő erőművek üzemeltetőivel kötött hálózati csatlakozási szerződésekben az átvitelirendszer-üzemeltetőknek törekedniük kell arra, hogy a szerződés szerinti teljes kapacitás garantált szállításra, ne pedig rugalmas szállításra vonatkozzon, és összhangban álljon az (EU) 2019/944 irányelvben meghatározott hálózati csatlakozási megállapodások keretével. A tagállamokat kellő időben tájékoztatni kell a hálózati csatlakozási szerződésekről. Ellentételezést vagy abban az esetben kell fizetni, ha a rendelkezésre álló átviteli kapacitások olyan mértékben csökkennek, hogy a tengeri megújulóvillamosenergia-termelő erőművek által egyébként exportálható villamosenergia-termelés teljes mennyisége nem szállítható le a környező piacokra, vagy ha annak ellenére, hogy a szállítás megvalósulhat, a tengeri ajánlattételi övezetben a kapacitáscsökkentés ennek megfelelő árcsökkenéshez vezet a kapacitáscsökkentés nélküli állapothoz képest.Az ellentételezést a szűkkeresztmetszet-kezelési bevételből kell fizetni. Az ellentételezés akkor alkalmazandó, ha egy vagy több átvitelirendszer-üzemeltető nem bocsátott rendelkezésre elegendő kapacitást ahhoz, hogy adott rendszerösszekötőjén a hálózati csatlakozási szerződésben jóváhagyott kapacitás erejéig villamosenergia-termelési képességet lehessen exportálni, és az az említett átvitelirendszer-üzemeltető vagy átvitelirendszer-üzemeltetők által fizetendő. A regionális méltányosság érdekében, amennyiben az elégtelen kapacitás annak tudható be, hogy más átvitelirendszer-üzemeltetők nem bocsátották rendelkezésre a kapacitást a kritikus hálózati elemeiken az (EU) 2019/943 rendelet 16. cikkének (8) bekezdésében meghatározott kapacitásszámítási szabályok szerint, az ellentételezés költségeit, a „szennyező fizet” elvvel összhangban arányosan meg kell osztani az említett átvitelirendszer-üzemeltetők között. Ezen túlmenően azokat az ellentételezéseket, amelyekre az említett arányos megosztás nem terjed ki, költségmegosztási megállapodásaik részeként fel lehet osztani a tengeri hibrid projektben részt vevő tagállamok érintett felei között. Ez az ellentételezés nem eredményezhet túlkompenzációt, hanem az a célja, hogy ellentételezze a tengeri megújulóvillamosenergia-termelő erőművek üzemeltetőinél az összekapcsolt piacokhoz való alacsonyabb mértékű hozzáférés miatt jelentkező alacsonyabb bevételeket. Az ellentételezés csak a piac rendelkezésére álló termelési kapacitáshoz kapcsolódhat, amely az időjárási körülményektől függően változhat, és amelybe nem számít bele a tengeri projekt leállása és karbantartási műveletei. Az átviteli hálózathoz való hozzáférés hiánya esetén nyújtott ellentételezést nem szabad elsőbbségi alapú teherelosztásként értelmezni, és azt össze kell hangolni a megkülönböztetésmentességnek és a határokon átnyúló kereskedelmi kapacitások maximalizálásának az (EU) 2019/943 rendelet 16. cikkének (4) bekezdése szerinti elvével. Ezenkívül az e rendelkezés hatálya alá tartozó ugyanazon kockázat esetében nem kerülhet sor kettős ellentételezésre, például ha a kockázat már különbözeti szerződés vagy más releváns támogatási rendszer hatálya alá tartozik. Az említett, kidolgozandó ellentételezési mechanizmusnak, valamint a végrehajtás kidolgozandó módszertanának a részleteit, beleértve azokat a feltételeket is, amelyek esetén az intézkedés hatályát veszítheti – például elegendő kereslet megléte a tengeri ajánlattételi övezeten belül (például egy nagy méretű elektrolizáló), vagy közvetlen hozzáférés a kockázat megszűnéséhez elegendő számú piachoz –, egy végrehajtási jogi aktusban kell részletesebben kidolgozni, többek között, adott esetben, az (EU) 2015/1222 bizottsági rendelet ([19]) módosításai révén.

(25) A másnapi nagykereskedelmi piacon először a legalacsonyabb határköltségű erőművekből származó energia kerül elosztásra, ugyanakkor minden piaci szereplő a kereslet kielégítéséhez szükséges utolsó erőmű – vagyis a piaci egyensúly beálltakor igénybe vett, legmagasabb határköltségű erőmű – által meghatározott árat kapja meg. Ebben az összefüggésben az energiaválság rámutatott arra, hogy a gáz és feketeszén árának hirtelen emelkedése a gáz- és széntüzelésű erőművek másnapi nagykereskedelmi piaci árainak kivételes és tartós emelkedéséhez vezethet. Ez pedig Unió-szerte szokatlanul magas árakhoz vezetett a másnapi piacon, mivel a gáz- és széntüzelésű erőművek általában a villamos energia iránti kereslet kielégítéséhez szükséges legnagyobb határköltségű erőművek.

(26) Tekintettel arra, hogy a másnapi piaci ár referenciaként szolgál a többi nagykereskedelmi villamosenergia-piac áraihoz, és hogy valamennyi piaci szereplő az elszámolóárat kapja, a jelentősen alacsonyabb határköltségű technológiák működtetői folyamatosan nagy bevételeket könyvelnek el.

([19]) A Bizottság (EU) 2015/1222 rendelete (2015. július 24.) a kapacitásfelosztásra és a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó iránymutatás létrehozásáról (HL L 197., 2015.7.25., 24. o.).

(27) Az Unió dekarbonizációs céljainak és a REPowerEU tervben az energiafüggetlenség elérése érdekében meghatározott célkitűzéseknek az elérése érdekében az Uniónak jelentős mértékben fel kell gyorsítania a megújuló energia használatának előmozdítását. Tekintettel az e célok eléréséhez szükséges jelentős beruházásokra, a piacnak hosszú távú árjelzés kialakításáról kell gondoskodnia.

(28) Ennek keretében a tagállamoknak törekedniük kell arra, hogy megfelelő piaci feltételeket teremtsenek a hosszú távú piaci alapú eszközök, például a villamosenergia-adásvételi megállapodások számára. A villamosenergia-adásvételi megállapodások a villamosenergia-termelők és -vásárlók közötti kétoldalú adásvételi megállapodások, amelyeket önkéntes alapon, piaci árfeltételek alapján, az árképzésbe való szabályozási beavatkozás nélkül kötnek. A villamosenergia-adásvételi megállapodások a felhasználó számára hosszú távú árstabilitást, a termelő számára pedig kiszámíthatóságot biztosítanak beruházási döntéseik meghozatalához. Mindazonáltal csak néhány tagállam rendelkezik aktív piaccal a villamosenergia-adásvételi megállapodások tekintetében, a vásárlók pedig jellemzően nagyvállalatokra korlátozódnak, többek között azért, mert a villamosenergia-adásvételi megállapodások megkötését számos akadály nehezíti, különösen azért, mert ezekben a hosszú távú megállapodásokban a vevő nemfizetésével kapcsolatos kockázat fedezése nehézségekbe ütközik. A tagállamoknak figyelembe kell venniük annak szükségességét, hogy az integrált nemzeti energia- és klímaterveikben meghatározott energetikai dekarbonizációs célkitűzések megvalósítására irányuló szakpolitikák meghatározásakor dinamikus piacot hozzanak létre a villamosenergia-adásvételi megállapodások számára. A tagállamoknak a villamosenergia-adásvételi megállapodásokra közvetlen hatással lévő intézkedések kidolgozásakor tiszteletben kell tartaniuk a lehetséges jogos elvárásokat, és figyelembe kell venniük az említett intézkedések által a létező és a jövőbeli villamosenergia-adásvételi megállapodásokra gyakorolt hatást.

(29) Az (EU) 2018/2001 irányelvvel összhangban a tagállamoknak értékelniük kell a hosszú távú megújulóenergia-adásvételi megállapodások létrejöttét nehezítő szabályozási és adminisztratív akadályokat, meg kell szüntetniük az említett megállapodások előtt álló indokolatlan akadályokat, valamint az aránytalan vagy diszkriminatív eljárásokat vagy díjakat, és elő kell segíteniük az ilyen megállapodások elterjedését. Emellett a tagállamoknak integrált nemzeti energia- és klímaterveikben ismertetniük kell a megújuló villamosenergia-adásvételi megállapodások elterjedését megkönnyítő szakpolitikákat és intézkedéseket. A villamosenergia-adásvételi megállapodások piacát érintő szabályozási környezetre vonatkozó e jelentéstételi kötelezettség sérelme nélkül a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a villamosenergia-adásvételi megállapodások keretében vállalt hosszú távú fizetési kötelezettségek vevő általi nemteljesítéséhez kapcsolódó pénzügyi kockázatcsökkentő eszközökhöz azok a felhasználók is hozzáférjenek, amelyek a villamosenergia-adásvételi megállapodások piacán belépési korlátokkal szembesülnek és amelyek nem küzdenek pénzügyi nehézségekkel. A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy úgy döntsenek, hogy piaci árakra épülő garanciarendszert hoznak létre, ha magángaranciák nem elérhetőek, vagy nem érhetők el elegendő mértékben. Amennyiben egy tagállam ilyen garanciarendszert hoz létre, olyan rendelkezéseket kell bevezetnie, amelyek – például pénzügyi villamosenergia-adásvételi megállapodások alkalmazásával – megakadályozzák a villamosenergia-piacok likviditásának csökkenését. A tagállamok dönthetnek úgy, hogy elősegítik a villamosenergia-adásvételi megállapodások iránti, olyan felhasználóktól érkező kereslet aggregálását, amelyek a villamosenergia-adásvételi megállapodások piacán külön-külön belépési korlátokkal szembesülnek, de közösen képesek lehetnek arra, hogy vonzó villamosenergia-adásvételi megállapodásokat kínáljanak a termelők számára. A tagállamok nem támogathatnak fosszilis tüzelőanyagokból előállított villamos energia vásárlására vonatkozó villamosenergia-adásvételi megállapodásokat. A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy az általuk támogatott garanciarendszereket – dekarbonizációs politikáikkal összhangban – kizárólag az új megújulóenergia-termelést támogató garanciarendszerek támogatására korlátozzák, különösen abban az esetben, ha a megújuló villamosenergia-adásvételi megállapodások piaca nem kellően fejlett. Bár az alapértelmezett megközelítés szerint nem lehet megkülönböztetést alkalmazni a fogyasztók között, a tagállamok dönthetnek úgy, hogy az említett eszközökkel a fogyasztók meghatározott kategóriáit célozzák meg, objektív és megkülönböztetésmentes kritériumok alkalmazásával. Ennek keretében a tagállamoknak biztosítaniuk kell a megfelelő koordinációt, többek között az uniós szinten, például az Európai Beruházási Bank (EBB) által biztosított eszközökkel.

(30) A tagállamok számos eszközzel rendelkeznek ahhoz, hogy az állami támogatások tervezése és elosztása során támogassák a villamosenergia-adásvételi megállapodások piacának fejlesztését. A villamosenergia-adásvételi megállapodások piacának kialakítását és növekedését segítené, ha az állami támogatásra irányuló pályázati eljárásban részt vevő megújulóenergia-projektek fejlesztői a termelés egy részét villamosenergia-adásvételi megállapodáson keresztül értékesíthetnék. Ezen túlmenően az említett pályázatok értékelésének részeként a tagállamoknak olyan kritériumok alkalmazására kell törekedniük, amelyek ösztönzik a belépési korlátokkal küzdő piaci szereplők, például a kisvállalkozások és a középvállalkozások hozzáférését a villamosenergia-adásvételi megállapodások piacához, előnyben részesítve azokat az ajánlattevőket, amelyek egy vagy több, a villamosenergia-adásvételi megállapodások piacára való belépés tekintetében nehézségekkel szembesülő potenciális vevővel aláírt villamosenergia-adásvételi megállapodást vagy ilyen vevőktől kapott, villamosenergia-adásvételi megállapodás aláírására vonatkozó kötelezettségvállalást mutatnak be a projekt keretében előállított energia egy részére vonatkozóan.

(31) A villamosenergia-adásvételi megállapodások uniós és tagállami szintű piacának átláthatóságához és fejlődéséhez való hozzájárulás érdekében az ACER-nek éves értékelést kell közzétennie az említett piacokról, értékelnie kell, hogy szükséges-e a villamosenergia-adásvételi megállapodásokra vonatkozó önkéntes mintákat kidolgozni és kibocsátani, és amennyiben az értékelés azt mutatja, hogy szükséges, akkor ki kell dolgoznia azokat.

(32) A tagállamoknak különös figyelmet kell fordítaniuk a határokon átnyúló villamosenergia-adásvételi megállapodásokra, és fel kell számolniuk a kifejezetten azokhoz kapcsolódó indokolatlan akadályokat, lehetővé téve a korlátozott kapacitással rendelkező tagállamok fogyasztói számára, hogy megkülönböztetés nélkül hozzáférjenek a más régiókban termelt villamos energiához.

(33) Amennyiben a Bizottság – a releváns értékelés alapján – arra a megállapításra jut, hogy a tagállamoknak támogatásra van szükségük a villamosenergia-adásvételi megállapodások piacán tapasztalható akadályok felszámolásához, konkrét iránymutatást kell tudnia nyújtani. Az iránymutatásban különösen azoknak az akadályoknak a felszámolására kell összpontosítani, amelyek megnehezítik a villamosenergia-adásvételi megállapodások – köztük a határokon átnyúló villamosenergia-adásvételi megállapodások – piacainak bővítését. Ilyen akadályok sokféle formában jelentkezhetnek: a szabályozási akadályoktól – különösen az aránytalan vagy diszkriminatív eljárásoktól vagy díjaktól – a származási garanciáknak a potenciális átvevők finanszírozási megoldásokhoz való hozzáférése tekintetében betöltött szerepéig, illetve a villamosenergia-adásvételi megállapodások e hozzáférés vonatkozásában való kezeléséig.

(34) Az (EU) 2018/1999 rendelet rendelkezik az uniós megújulóenergia-finanszírozási mechanizmus – mint a 2030-ra elérendő kötelező uniós megújulóenergia-cél elérését elősegítő eszköz – alkalmazásáról. Az (EU) 2023/2413 európai parlamenti és tanácsi irányelvvel ([20]) módosított (EU) 2018/2001 irányelv szerint a tagállamoknak együttesen törekedniük kell arra, hogy 2030-ra – a 42,5 %-os kötelező uniós célon túlmenően – 45 %-ra növeljék a megújuló energiaforrásokból előállított energia részarányát az Unió bruttó végső energiafogyasztásában. Ezért a Bizottságnak értékelnie kell, hogy a nemzeti intézkedéseket kiegészítve uniós szintű intézkedésekkel hozzá lehet-e járulni annak a célnak a megvalósulásához, hogy további 2,5 %-kal növekedjen a megújuló energiaforrásokból előállított energia részaránya az Unió bruttó végső energiafogyasztásában. Ezzel összefüggésben a Bizottságnak elemzést kell készítenie arról, hogy a vonatkozó szabályozási kerettel összhangban lehetséges-e az uniós megújulóenergia-finanszírozási mechanizmust uniós szintű megújulóenergia-aukciók szervezésére felhasználni.

(35) Amennyiben a tagállamok úgy döntenek, hogy az Unió dekarbonizációs célkitűzéseinek elérése érdekében közvetlen ártámogatási rendszerek révén támogatják az alacsony szén-dioxid-kibocsátású, nem fosszilis tüzelőanyagokat felhasználó új villamosenergia-termelő létesítményekre irányuló, közfinanszírozású beruházásokat, ezeket a rendszereket kétirányú különbözeti szerződésekként vagy azonos hatású, egyenértékű rendszerekként kell kialakítani, például úgy, hogy magukban foglalnak – a bevételi garancia mellett – egy felső korlátot az érintett termelőeszközből kivehető piaci bevételeknek. Míg az e rendelet szerinti kötelezettséget csak az új villamosenergia-termelő létesítményekbe történő beruházások támogatására kell alkalmazni, a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy úgy döntsenek, hogy kétirányú különbözeti szerződések vagy azonos hatású, egyenértékű rendszerek formájában működő támogatási rendszereket biztosítanak az olyan új beruházások esetében is, amelyek a meglévő villamosenergia-termelő létesítmények jelentős átalakítására, vagy az ilyen létesítmények kapacitásának jelentős növelésére vagy élettartamuk meghosszabbítására irányulnak.

(36) A jogbiztonság és a kiszámíthatóság garantálása érdekében a közvetlen támogatási rendszerek kétirányú különbözeti szerződések vagy azonos hatású, egyenértékű rendszerek révén történő kialakításával kapcsolatos kötelezettséget csak a közvetlen ártámogatási rendszerek keretébe tartozó, új villamosenergia-termelő létesítményekre irányuló beruházásra vonatkozó, 2027. július 17-én vagy azt követően megkötött szerződésekre kell alkalmazni. A két vagy több ajánlattételi övezethez kapcsolódó tengeri hibrid projektekhez kapcsolódó tengeri megújulóvillamosenergia-termelő erőművek esetében az említett átmeneti időszaknak az ilyen projektek összetettségéből adódóan öt évnek kell lennie.

(37) A piaci szereplőknek a kétirányú különbözeti szerződések vagy azonos hatású, egyenértékű rendszerek formájában megvalósuló közvetlen ártámogatási rendszerekben való részvétele önkéntes kell, hogy legyen.

(38) A kétirányú különbözeti szerződések vagy azonos hatású, egyenértékű rendszerek alkalmazására vonatkozó kötelezettség nem érinti az (EU) 2018/2001 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését.

(39) Míg az (EU) 2024/1711 európai parlamenti és tanácsi irányelv ([21]) módosítja az (EU) 2018/2001 irányelv 4. cikke (3) bekezdésének második albekezdését, az említett irányelv 4. cikkében foglalt, a megújuló energiaforrásokból előállított energia céljára nyújtott támogatási rendszerek kialakítására vonatkozó elveket meghatározó többi rendelkezés továbbra is alkalmazandó.

(40) A kétirányú különbözeti szerződésekkel vagy azonos hatású, egyenértékű rendszerekkel biztosítani lehetne, hogy a termelők állami támogatásban részesülő új villamosenergia-termelési beruházásokból származó bevételei függetlenebbé váljanak a fosszilis tüzelőanyagokon alapuló energiatermelés áringadozásaitól, amely általában meghatározza a másnapi piaci árat.

(41) Az e rendeletben megállapított kialakítási elveket alkalmazni kell a kétirányú különbözeti szerződések vagy azonos hatású, egyenértékű rendszerek formájában működő közvetlen ártámogatási rendszerekre. Az említett kétirányú különbözeti szerződéseknek vagy azonos hatású, egyenértékű rendszereknek az állami támogatási szabályok alapján végzett értékelése során a Bizottságnak ellenőriznie kell az említett szerződések vagy rendszerek uniós jognak – például az e rendeletben megállapított, a kétirányú különbözeti szerződések vagy azonos hatású, egyenértékű

([20]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/2413 irányelve (2023. október 18.) az (EU) 2018/2001 irányelvnek, az (EU) 2018/1999 rendeletnek és a 98/70/EK irányelvnek a megújuló energiaforrásokból előállított energia előmozdítása tekintetében történő módosításáról, valamint az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L, 2023/2413, 2023.10.31., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

([21]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1711 irányelve (2024. június 13.) az (EU) 2018/2001 és az (EU) 2019/944 irányelvnek az uniós villamosenergia-piaci szerkezet javítása érdekében történő módosításáról (HL L., 2024/1711, 2024.6.26., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj).

rendszerek kialakítására vonatkozó elveknek – való megfelelését, amelyek szervesen kapcsolódnak az állami támogatási szabályokhoz. Az említett kétirányú különbözeti szerződéseket vagy azonos hatású, egyenértékű rendszereket úgy kell kialakítani, hogy azok a villamosenergia-termelő létesítmény számára fenntartsák azokat az ösztönzőket, amelyek annak hatékony működését és villamosenergia-piaci részvételét biztosítják, különösen a piaci körülményekhez való igazodás tekintetében. Értékelése során a Bizottságnak biztosítania kell, hogy a kétirányú különbözeti szerződések vagy azonos hatású, egyenértékű rendszerek kialakítása ne vezessen a belső piacon a verseny és a kereskedelem indokolatlan torzulásához. A Bizottságnak különösen azt kell biztosítania, hogy a bevételek vállalkozásoknak történő kiosztása ne vezessen az egyenlő versenyfeltételek torzulásához a belső piacon, különösen azokban az esetekben, amikor nem alkalmazható versenyeztetéses ajánlattételi eljárás. A kétirányú különbözeti szerződések vagy azonos hatású, egyenértékű rendszerek különböző időtartamokra szólhatnak, és ezek között szerepelhetnek többek között olyan, betáplálás alapú különbözeti szerződések, amelyek minimálárat vagy egy vagy több kötési árat tartalmaznak, illetve kapacitás- vagy referenciaérték-alapú (yardstick) különbözeti szerződések. A kétirányú különbözeti szerződések vagy azonos hatású, egyenértékű rendszerek használatára vonatkozó kötelezettség nem alkalmazandó a villamosenergia-termeléshez közvetlenül nem kapcsolódó – például az energiatárolásra irányuló – támogatási rendszerekre, valamint az olyan támogatási rendszerekre, amelyek nem alkalmaznak közvetlen ártámogatást, így például az előzetesen nyújtott vissza nem térítendő támogatások, adóintézkedések vagy zöld tanúsítványok formájában megvalósuló beruházási támogatásokra. Annak ösztönzése érdekében, hogy a szerződő felek eleget tegyenek szerződéses kötelezettségeiknek, a kétirányú különbözeti szerződéseknek vagy azonos hatású, egyenértékű rendszereknek a szerződés egyoldalú, idő előtti, indokolatlan felmondásának esetére alkalmazandó kötbérkikötést kell tartalmazniuk.

(42) Amennyiben azonban a közvetlen ártámogatási rendszerek kétirányú különbözeti szerződések vagy azonos hatású, egyenértékű rendszerek formájában történő létrehozására vonatkozó korlátozás leszűkíti azon közvetlen ártámogatási rendszerek típusait, amelyeket a tagállamok a megújuló energiaforrások tekintetében alkalmazni tudnak, azt az olyan alacsony szén-dioxid-kibocsátású, nem fosszilis tüzelőanyag-technológiákra kell korlátozni, amelyek működési költségei alacsonyak és stabilak, valamint azokra a technológiákra, amelyek jellemzően nem biztosítanak rugalmasságot a villamosenergia-rendszeren belül, kizárva ugyanakkor azokat a technológiákat, amelyek piaci bevezetése korai szakaszban tart. Erre azért van szükség, hogy a magas határköltségekkel járó termelési technológiák gazdasági életképessége ne kerüljön veszélybe, és fenn lehessen tartani azokat az ösztönzőket, amelyek biztosítják, hogy a villamosenergia-rendszeren belül rugalmasságot biztosító technológiák alternatív költségeik alapján jelenjenek meg a villamosenergia-piacon. Emellett a kétirányú különbözeti szerződések vagy azonos hatású, egyenértékű rendszerek formájában működő közvetlen ártámogatási rendszerek létrehozására vonatkozó korlátozás nem alkalmazandó azokra a kialakulóban lévő technológiákra, amelyek esetében más típusú közvetlen ártámogatási rendszerekkel hatékonyabb módon ösztönözhető az említett technológiák elterjedése. A korlátozás nem érinti az (EU) 2018/2001 irányelv szerinti, a kisméretű megújulóenergia-létesítményekre és demonstrációs projektekre vonatkozó esetleges mentességet, és figyelembe veszi az említett irányelv szerinti megújulóenergia-közösségek sajátosságait. Tekintettel arra, hogy a termelők számára biztonságos szabályozási környezetet kell kialakítani, a tagállamok azon kötelezettségét, hogy kétirányú különbözeti szerződések vagy azonos hatású, egyenértékű rendszerek formájában közvetlen ártámogatási rendszereket alkalmazzanak a villamosenergia-termelésre, csak az új, az e preambulumbekezdésben megjelölt forrásokat használó villamosenergia-termelő létesítményekbe történő beruházásokra kell alkalmazni.

(43) A piaci bevételek felső korlátjából eredően a kétirányú különbözeti szerződések vagy azonos hatású, egyenértékű rendszerek formájában működő közvetlen ártámogatási rendszereknek további bevételi forrást kell biztosítaniuk a tagállamok számára a magas energiaárak jellemezte időszakokban. A magas villamosenergia-árak fogyasztói energiaszámlákra gyakorolt hatásának további enyhítése érdekében a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a kétirányú különbözeti szerződések vagy azonos hatású, egyenértékű rendszerek formájában működő közvetlen ártámogatási rendszerek hatálya alá tartozó termelőktől beszedett bármely bevételt, vagy az e bevételek pénzügyi értékével megegyező összeget a végfelhasználóknak – többek között a lakossági fogyasztóknak, kisvállalkozásoknak és középvállalkozásoknak, valamint energiaintenzív vállalkozásoknak – juttassák. A bevételek lakossági fogyasztóknak történő kiosztása során a tagállamok számára lehetővé kell tenni különösen, hogy előnyben részesítsék a kiszolgáltatott helyzetben lévő felhasználókat és az energiaszegénység által érintett felhasználókat. Tekintettel arra, hogy a megújuló energiába, az energiahatékonyságba és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású energia elterjesztésébe történő beruházás szélesebb körű előnyökkel járnak a villamosenergia-felhasználók számára, lehetővé kell tenni a tagállamok számára, hogy a kétirányú különbözeti szerződésekből vagy az azonos hatású, egyenértékű rendszerekből származó bevételeket vagy az e bevételek pénzügyi értékével megegyező összeget a végfelhasználók villamosenergia-költségeinek csökkentésére irányuló beruházás finanszírozására használják fel, valamint olyan konkrét gazdasági tevékenységek finanszírozására, mint az elosztóhálózat fejlesztésére, a megújuló energiaforrásokra és az elektromos járművek töltési infrastruktúrájára irányuló beruházás. Lehetővé kell tenni a tagállamok számára azt is, hogy az említett bevételeket vagy az azok pénzügyi értékével megegyező összeget a közvetlen ártámogatási rendszerek költségeinek finanszírozására használják fel. A bevételek újraelosztásának oly módon kell történnie, amely biztosítja, hogy a felhasználókat bizonyos mértékig továbbra is befolyásolja az árjelzés, hogy magas energiaárak esetén csökkentsék a fogyasztásukat, vagy azt olyan időszakokra helyezzék át, amikor az árak alacsonyabbak (amelyek jellemzően azok az időszakok, amikor a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia termelésének részaránya magasabb). A rugalmasság ösztönzőinek megőrzése érdekében a tagállamok számára lehetővé kell tenni különösen a völgyidőszaki fogyasztás figyelembevételét. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a bevételeknek a villamosenergia-végfelhasználók közötti újraelosztása ne befolyásolja az egyenlő versenyfeltételeket és a különböző ellátók közötti versenyt. Ezeket az elveket nem szabad kötelezővé tenni a közvetlen ártámogatási rendszerek keretébe tartozó olyan szerződésekből származó bevételek vonatkozásában,

amelyeket a kétirányú különbözeti szerződések vagy azonos hatású, egyenértékű rendszerek használatára vonatkozó kötelezettség alkalmazásának kezdőnapját megelőzően kötöttek. A tagállamok kioszthatják a kétirányú különbözeti szerződésekből vagy az azonos hatású, egyenértékű rendszerekből származó bevételeket anélkül, hogy ez a kiosztás az (EU) 2019/944 irányelv 5. cikke értelmében kiskereskedelmi árszabályozásnak minősülne.

(44) A tagállamoknak biztosítaniuk kell továbbá, hogy a közvetlen ártámogatási rendszerek vagy az azonos hatású, egyenértékű rendszerek – formájuktól függetlenül – ne ássák alá a villamosenergia-piacok hatékony működését, versenyképességét és likviditását; továbbra is arra ösztönözzék a termelőket, hogy reagáljanak a piaci jelzésekre, és többek között leállítsák a termelést, amikor a villamosenergia-árak nem érik el a működési költségeiket, a végfelhasználókat pedig arra, hogy magas villamosenergia-árak esetén csökkentsék a fogyasztást. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a támogatási rendszerek ne akadályozzák kereskedelmi szerződések, például villamosenergia-adásvételi megállapodások létrejöttét.

(45) Ezért a kétirányú különbözeti szerződések vagy az azonos hatású, egyenértékű rendszerek, valamint a villamosenergia-adásvételi megállapodások kiegészítő szerepet töltenek be az energetikai átállás előmozdításában, továbbá a megújuló energia és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású energia nyújtotta előnyök fogyasztók számára történő eljuttatásában. Az e rendelettel bevezetett követelményekre is figyelemmel a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy szabadon döntsenek arról, hogy milyen eszközöket vesznek igénybe a dekarbonizációs célkitűzéseik eléréséhez. A villamosenergia-adásvételi megállapodásokon keresztül a magánbefektetők hozzájárulnak a megújuló energia és alacsony szén-dioxid-kibocsátású energia használatának további előmozdításához, miközben hosszú távon alacsony és stabil villamosenergia-árak biztosíthatók. Hasonlóképpen, a kétirányú különbözeti szerződések vagy az azonos hatású, egyenértékű rendszerek révén ugyanezt a célt a fogyasztók nevében eljáró közjogi jogalanyok is elérhetik. Mindkét eszközre szükség van az Unió dekarbonizációs céljainak megújuló energia és alacsony szén-dioxid-kibocsátású energia használatával történő eléréséhez, és ezzel egyidejűleg az alacsony költségű villamosenergia-termelés fogyasztókat érintő előnyeinek előmozdításához.

(46) A megújuló energiaforrások gyorsabb elterjedéséhez elengedhetetlen a rugalmassági megoldások fokozott rendelkezésre állása a megújuló energiaforrások hálózatba való integrálásának biztosítása, valamint annak lehetővé tétele érdekében, hogy a villamosenergia-rendszer és a hálózat alkalmazkodni tudjon a villamosenergia-termelés és -fogyasztás különböző időszakok közötti változékonyságához. A nem fosszilis alapú rugalmasság elősegítése érdekében a szabályozó hatóságoknak, illetve a tagállamok által kijelölt más hatóságoknak vagy szervezeteknek – az átvitelirendszer-üzemeltetőktől és az elosztórendszer-üzemeltetőktől kapott információk, valamint egy nyilvános konzultáció tárgyát képező és az ACER által jóváhagyandó közös európai módszertan alapján – rendszeresen fel kell mérniük, hogy a villamosenergia-rendszeren belül tagállami szinten milyen rugalmasságra van szükség. A villamosenergia-rendszer rugalmassági igényeinek felmérése során az energiarendszer dekarbonizációjának szükségessége miatt figyelembe kell venni a rugalmassági forrásokra – például a rugalmas villamosenergia-termelésre, a rendszerösszekötőkre, a keresletoldali válaszra, az energiatárolásra vagy a megújuló tüzelőanyagok előállítására – vonatkozó valamennyi meglévő és tervezett beruházást, beleértve a hálózathoz még nem csatlakoztatott meglévő eszközöket is. Az ACER-nek rendszeresen értékelnie kell a tagállami jelentéseket, és a határokon átnyúló jelentőséggel bíró kérdésekre irányuló ajánlásokat tartalmazó, uniós szintű jelentést kell készítenie. A tagállami rugalmassági igényekről szóló jelentés alapján a tagállamoknak meg kell határozniuk a nem fosszilis alapú rugalmasságra vonatkozó indikatív nemzeti célkitűzésüket – ideértve az ezen célkitűzéshez való konkrét hozzájárulásokat mind a keresletoldali válasz, mind pedig az energiatárolás tekintetében –, és azt az (EU) 2018/1999 rendelet szerinti integrált nemzeti energia- és klímaterveikben is figyelembe kell venniük. A Bizottságnak az említett tervek alapján ki kell tudnia dolgozni egy olyan, a keresletoldali válaszra és az energiatárolásra különös hangsúlyt fektető uniós rugalmassági stratégiát, amely összhangban áll az Unió 2030-ra vonatkozó energia- és éghajlat-politikai céljaival, valamint a 2050-re vonatkozó klímasemlegességi célkitűzéssel. A Bizottság számára lehetővé kell tenni, hogy az említett uniós stratégiát kísérő jogalkotási javaslatot terjesszen elő.

(47) A nem fosszilis alapú rugalmasságra – többek között a keresletoldali válasszal, illetve az energiatárolással kapcsolatos konkrét hozzájárulásokra – vonatkozó indikatív nemzeti célkitűzés elérése érdekében, és amennyiben a rugalmassági igények nem teljesülnek a piaci akadályok felszámolásával és a meglévő beruházások révén, a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy olyan, nem fosszilis alapú rugalmassági támogatási rendszereket alkalmazzanak, amelyek a nem fosszilis alapú rugalmasság tekintetében rendelkezésre álló kapacitás után járó kifizetésekből állnak. Továbbá, azoknak a tagállamoknak, amelyek már kapacitásmechanizmust alkalmaznak, mérlegelniük kell a nem fosszilis alapú rugalmasság – például a keresletoldali válasz és az energiatárolás – igénybevételének a kritériumok vagy jellemzők átalakítása révén történő előmozdítását, az (EU) 2019/943 rendelet 22. cikke alkalmazásának sérelme nélkül. Azon tagállamok számára, amelyek már kapacitásmechanizmust alkalmaznak, szintén lehetővé kell tenni, hogy nem fosszilis alapú rugalmassági támogatási rendszereket alkalmazzanak, amennyiben az említett rendszerek szükségesek a nem fosszilis alapú rugalmasságra vonatkozó indikatív nemzeti célkitűzés eléréséhez, különösen addig, amíg kiigazítják a kapacitásmechanizmusukat annak érdekében, hogy még jobban elő tudják mozdítani a nem fosszilis alapú rugalmasság – például a keresletoldali válasz és az energiatárolás – igénybevételét. Az említett rendszereknek ki kell terjedniük a nem fosszilis alapú rugalmasság területén eszközölt új beruházásra, többek között a már meglévő eszközökbe történő beruházásra, ideértve a keresletoldali válasz rugalmasságának további növelésére irányuló beruházást is.

(48) A környezetvédelmi célkitűzések megvalósításának támogatása érdekében az (EU) 2019/943 rendelet 22. cikkének (4) bekezdésében meghatározott szén-dioxid-kibocsátási határértéket felső határértéknek kell tekinteni. Ezért a tagállamok műszaki teljesítményszabványokat és szén-dioxid-kibocsátási határértékeket állapíthatnak meg, amelyek a kapacitásmechanizmusokban való részvételt a rugalmas, fosszilis tüzelőanyagoktól mentes technológiákra

korlátozzák, teljes összhangban a „2022. évi iránymutatás az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról” című, 2022. február 18-i bizottsági közleménnyel, amely arra ösztönzi a tagállamokat, hogy a kapacitásmechanizmusokban zöld kritériumokat vezessenek be.

(49) Mivel a kapacitásmechanizmusok koordinálásának hiánya jelentős hatást gyakorolhat a belső villamosenergia-piacra, a tiszta energiáról szóló csomag átfogó keretet vezetett be a kapacitásmechanizmusok szükségességének jobb felmérése és kialakításának javítása érdekében. Annak ellenére, hogy korlátozni kell a verseny és a belső piac torzulásait, a megfelelő szabályozási kerettel együtt a kapacitásmechanizmusok fontos szerepet játszhatnak az erőforrások megfelelőségének biztosításában, különösen a szén-dioxid-mentes rendszerre való átállás során, valamint az energiarendszerek nem elégséges összekapcsolása esetén. Ezért, bár a kapacitásmechanizmusokat a továbbiakban nem lehet végső esetben alkalmazható intézkedésnek tekinteni, a változó szabályozási keret és piaci körülmények fényében rendszeresen értékelni kell azok szükségességét és kialakítását. A kapacitásmechanizmusok elfogadására vonatkozó eljárás azonban összetettnek bizonyult. A kapacitásmechanizmusok kérelmezési folyamatának észszerűsítésével és egyszerűsítésével kapcsolatos esetleges lehetőségek kezelése, valamint annak biztosítása érdekében, hogy a tagállamok időben kezelni tudják a megfelelőséggel kapcsolatos aggályokat, biztosítva egyúttal a belső piacot érő károk megelőzéséhez szükséges ellenőrzést, a Bizottságnak 2025. január 17-ig részletes jelentést kell benyújtania, amelyben értékeli ezeket a lehetőségeket. Ezzel összefüggésben a Bizottságnak fel kell kérnie az ACER-t, hogy adott esetben az alkalmazandó eljárással összhangban módosítsa az erőforrások megfelelőségének európai szintű értékelésére vonatkozó módszertant. A Bizottságnak a tagállamokkal folytatott konzultációt követően 2025. április 17-ig adott esetben javaslatokat kell benyújtania a kapacitásmechanizmusok értékelési folyamatának egyszerűsítésére vonatkozóan.

(50) Az új termelő- és keresleti létesítmények, különösen a megújulóenergia-erőművek, hálózathoz való csatlakoztatása a hálózathoz csatlakozási eljárás tekintetében gyakran szenved késedelmet. E késedelmek egyik oka a beruházó által választott helyszínen rendelkezésre álló hálózati kapacitás hiánya, ami a hálózat bővítését vagy megerősítését teszi szükségessé annak érdekében, hogy a létesítményeket biztonságos módon csatlakoztatni lehessen a rendszerhez. Egy arra vonatkozó új követelmény bevezetése, hogy a villamosenergia-rendszerüzemeltetők – mind átviteli, mind elosztási szinten – tegyék közzé és frissítsék a működési területükön új csatlakozások számára rendelkezésre álló kapacitásra vonatkozó információkat, megkönnyítené a beruházók számára, hogy hozzájussanak a hálózati kapacitás rendszeren belüli rendelkezésre állására vonatkozó információkhoz, ami gyorsítaná a döntéshozatalt, és ezáltal a megújuló energia megkívánt elterjedését is. Az átvitelirendszer-üzemeltetőknek rendszeresen – legalább havonta – naprakésszé kell tenniük az említett információkat. Az átvitelirendszer-üzemeltetőknek emellett közzé kell tenniük a rendelkezésre álló hálózati kapacitások meghatározásához használt kritériumokat is; ezek lehetnek például a következők: a fennálló kereslet és a termelőkapacitások, az újabb rendszerhasználók lehetséges további integrációjának értékelésére vonatkozó feltételezések, a lehetséges energiakorlátozásokra vonatkozó releváns információk, valamint a jövőben várható releváns hálózatfejlesztésekkel kapcsolatos várakozások.

(51) Továbbá, a hálózathoz való csatlakozás iránti kérelmekkel kapcsolatos hosszú válaszadási idő problémájának kezelése érdekében, az átvitelirendszer-üzemeltetőknek egyértelmű és átlátható tájékoztatást kell nyújtaniuk a rendszerhasználók számára a csatlakozási kérelmeik feldolgozásának állapotáról és kezeléséről. Az átvitelirendszer-üzemeltetőknek a kérelem benyújtásától számított három hónapon belül kell megadniuk az említett tájékoztatást, és rendszeresen, legalább negyedévenként naprakésszé kell azt tenniük.

(52) Mivel Észtország, Lettország és Litvánia hálózatai még nincsenek szinkronizálva az uniós villamosenergia-rendszerrel, ezek az országok nagyon sajátos kihívásokkal néznek szembe a kiegyenlítő szabályozási piacok szervezése és a rendszerszintű szolgáltatások piaci alapú beszerzése során. Bár a hálózatok szinkronizálása folyamatban van, a stabil szinkronizált rendszer-üzemeltetés egyik kritikus előfeltétele, hogy elegendő kiegyenlítő szabályozási kapacitási tartalék álljon rendelkezésre a frekvenciaszabályozáshoz. A balti államok azonban – mivel frekvenciagazdálkodásuk az orosz szinkronterülettől függ – még nem voltak abban a helyzetben, hogy kialakítsák saját működő kiegyenlítő szabályozási piacukat. Az Ukrajna elleni orosz agressziós háború jelentősen növelte a saját kiegyenlítő szabályozási piacok hiányából eredő ellátásbiztonsági kockázatot. Ezért az (EU) 2019/943 rendelet 6. cikkének (9), (10) és (11) bekezdésében, valamint az (EU) 2017/2195 bizottsági rendelet ([22]) 41. cikkének (2) bekezdésében foglalt követelmények, amelyeket a meglévő kiegyenlítő szabályozási piacokra történő alkalmazás céljával állapítottak meg, még nem tükrözik az észtországi, lettországi és litvániai helyzetet, különösen azért, mert a kiegyenlítő szabályozási piac fejlődéséhez időre és a kiegyenlítő szabályozási kapacitásba történő új beruházásra van szükség. Észtországnak, Lettországnak és Litvániának ezért az említett követelményektől eltérve jogosultnak kell lennie arra, hogy egy átmeneti időszakban hosszabb távú pénzügyi szerződéseket kössön kiegyenlítő szabályozási kapacitás beszerzésére.

(53) Az Észtországra, Lettországra és Litvániára vonatkozó átmeneti időszakokat a hálózatok szinkronizálását követően a lehető leghamarabb meg kell szüntetni; ezeket az időszakokat a rövid távú kiegyenlítő tartalékokat és egyéb nélkülözhetetlen rendszerszintű szolgáltatásokat kínáló megfelelő piaci eszközök kifejlesztésére kell felhasználni, és az e folyamathoz szükséges időre kell korlátozni.

([22]) A Bizottság (EU) 2017/2195 rendelete (2017. november 23.) a villamos energia kiegyenlítő szabályozására vonatkozó iránymutatás létrehozásáról (HL L 312., 2017.11.28., 6. o.).

(54) A balti államok hálózatainak a kontinentális Európa szinkronterülettel való szinkronizálása a tervek szerint egyetlen, Lengyelországot és Litvániát összekötő dupla áramkörű vezetékkel történik majd. A hálózatok szinkronizálását követően az említett vezeték kapacitását nagyrészt üzembiztonsági tartaléksávként kell fenntartani a balti-tengeri rendszerbeli váratlan üzemszünet és az abból eredő nem szándékos eltérések esetére. Az átvitelirendszer-üzemeltetőknek továbbra is olyan maximális kapacitást kell kínálniuk a határokon átnyúló kereskedelem céljára, amely megfelel az üzembiztonsági határértékeknek, és továbbra is figyelembe kell venniük a lengyel és litván rendszerekben bekövetkező esetleges kieséseket, többek között azokat, amelyek a nagyfeszültségű egyenáramú vezetékek kikapcsolásából vagy a balti államoknak a kontinentális Európa szinkronterületről való lekapcsolásából erednek. E rendszerösszekötő sajátos helyzetét figyelembe kell venni a teljes kapacitásnak és a kieséseknek az (EU) 2019/943 rendelet 16. cikkének (8) bekezdése szerinti kiszámításakor.

(55) A kapacitásmechanizmusoknak nyitva kell állniuk minden olyan erőforrás részvétele előtt, amely képes az elvárt műszaki teljesítmény nyújtására; ezek közé tartozhatnak a gáztüzelésű erőművek is, feltéve, hogy megfelelnek az (EU) 2019/943 rendelet 22. cikkének (4) bekezdésében meghatározott kibocsátási határértéknek, valamint minden olyan nemzeti kibocsátási határértéknek vagy egyéb objektív környezeti kritériumnak, amelyet a tagállamok esetleg alkalmazni kívánnak a fosszilis tüzelőanyagokról történő átállás felgyorsítása érdekében.

(56) A környezetvédelmi célkitűzések támogatása érdekében az (EU) 2019/943 rendelet 22. cikkének (4) bekezdése követelményeket állapít meg a kapacitásmechanizmusok szén-dioxid-kibocsátási határértékeire vonatkozóan. Mindazonáltal a szén-dioxid-mentes rendszerre való átállásuk során és az energiaválságot követő időszakban azon tagállamok számára, amelyek 2019. július 4. előtt jóváhagyott kapacitásmechanizmusokat alkalmaznak, lehetővé kell tenni, hogy kivételes alapon és végső eszközként korlátozott időtartamra eltérjenek az említett szén-dioxid-kibocsátási határértéktől. Az említett eltérést azonban arra a meglévő termelési kapacitásra kell korlátozni, amely 2019. július 4. előtt, nevezetesen az (EU) 2019/943 rendelet hatálybalépésének napja előtt kezdte meg a kereskedelmi célú termelést. Az eltérés iránti kérelemhez csatolni kell az érintett tagállam jelentését, amelyben értékelni kell az eltérésnek az üvegházhatásúgáz-kibocsátásra és az energetikai átállásra gyakorolt hatását. A jelentésnek ezenkívül tartalmaznia kell egy olyan tervet is, amely mérföldköveket határoz meg arra vonatkozóan, hogy hogyan történik meg a szén-dioxid-kibocsátási határértékeket nem teljesítő termelési kapacitásnak a kapacitásmechanizmusokban való részvételéről történő átállás. A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy az eltérés engedélyezését követően közbeszerzési eljárásokat szervezzenek, amelyek során továbbra is teljesíteni kell az (EU) 2019/943 rendelet IV. fejezetében előírt valamennyi követelményt, kivéve a szén-dioxid-kibocsátási határértékekre vonatkozó követelményeket. A szén-dioxid-kibocsátási határértékeket nem teljesítő termelési kapacitás nem képezheti egy évnél hosszabb időtartamú közbeszerzés tárgyát, és annak szállítási határideje nem haladhatja meg az eltérés időtartamát. A szén-dioxid-kibocsátási határértékeket nem teljesítő termelési kapacitás részvétele előtt nyitva álló kiegészítő közbeszerzési eljárást olyan közbeszerzési eljárásnak kell megelőznie, amelynek célja a szén-dioxid-kibocsátási határértékeket teljesítő termelési kapacitás igénybevételének maximalizálása, többek között úgy, hogy a kapacitásárakat hagyják elég magasra emelkedni ahhoz, hogy az ösztönözze az ilyen kapacitásokba történő beruházást.

(57) A Bizottságnak felül kell vizsgálnia ezt a rendeletet annak érdekében, hogy biztosított legyen a villamosenergia-piac szerkezetének válságok idején való rezilienciája, valamint az arra való képessége, hogy támogassa az Unió dekarbonizációs céljait, tovább fokozza a piaci integrációt és előmozdítsa a szükséges infrastruktúra-beruházást és a villamosenergia-adásvételi megállapodások piacának fejlődését. E felülvizsgálat alapján a Bizottságnak – adott esetben jogalkotási javaslat kíséretében – átfogó jelentést kell benyújtania az Európai Parlament és a Tanács részére. A Bizottságnak az említett jelentésben értékelnie kell különösen a jelenlegi struktúra hatékonyságát, valamint a rövid távú villamosenergia-piacok működését, potenciális hatékonysági problémáit és ezek lehetséges megoldásait, továbbá a válság- és vészhelyzetekben alkalmazható eszközöket és az elosztóhálózatokra vonatkozó uniós jogi és pénzügyi keret megfelelőségét. Az említett jelentésben ki kell térni továbbá az Unió megújuló energiaforrásokkal és belső energiapiaccal kapcsolatos célkitűzéseinek elérésére való képességre, valamint a villamosenergia-adásvételi megállapodások egy vagy több uniós piaci platformja létrehozásának lehetőségére és megvalósíthatóságára.

(58) Amennyiben az e rendeletben előírt intézkedések bármelyike állami támogatásnak minősül, az említett intézkedésekre vonatkozó rendelkezések nem érintik az EUMSZ 107. és 108. cikkének alkalmazását. A Bizottság hatáskörébe tartozik annak értékelése, hogy az állami támogatás összeegyeztethető-e a belső piaccal.

(59) Az e rendeletben előírt intézkedések nem érintik az (EU) 2016/1011 ([23]) és a 648/2012/EU ([24]) európai parlamenti és tanácsi rendelet, valamint a 2014/65/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv ([25]) alkalmazását.

([23]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1011 rendelete (2016. június 8.) a pénzügyi eszközökben és pénzügyi ügyletekben referenciamutatóként vagy a befektetési alapok teljesítményének méréséhez felhasznált indexekről, valamint a 2008/48/EK és a 2014/17/EU irányelv, továbbá az 596/2014/EU rendelet módosításáról (HL L 171., 2016.6.29., 1. o.).

([24]) Az Európai Parlament és a Tanács 648/2012/EU rendelete (2012. július 4.) a tőzsdén kívüli származtatott ügyletekről, a központi szerződő felekről és a kereskedési adattárakról (HL L 201., 2012.7.27., 1. o.).

([25]) Az Európai Parlament és a Tanács 2014/65/EU irányelve (2014. május 15.) a pénzügyi eszközök piacairól, valamint a 2002/92/EK irányelv és a 2011/61/EU irányelv módosításáról (HL L 173., 2014.6.12., 349. o.).

(60) Az (EU) 2019/942 és az (EU) 2019/943 rendeletet ezért ennek megfelelően módosítani kell.

(61) Mivel e rendelet célját, nevezetesen az integrált villamosenergia-piac szerkezetének a – különösen az indokolatlanul magas villamosenergia-árak megelőzését célzó – javítását a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban e cél jobban megvalósítható, az Unió intézkedéseket hozhat a szubszidiaritásnak az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt elvével összhangban. Az arányosságnak az említett cikkben foglalt elvével összhangban ez a rendelet nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

Az (EU) 2019/942 rendelet módosításai

Az (EU) 2019/942 rendelet a következőképpen módosul:

1. A 2. cikk a következőképpen módosul:

a) a szöveg a következő ponttal egészül ki:

„aa) az (EU) 2016/1719 bizottsági rendelettel (*) összhangban létrehozott egységes felosztási platformnak címzett véleményeket és ajánlásokat bocsát ki.

(*) A Bizottság (EU) 2016/1719 rendelete (2016. szeptember 26.) a hosszú távú kapacitásfelosztásra vonatkozó iránymutatás létrehozásáról (HL L 259., 2016.9.27., 42. o.).”;

b) a d) pont helyébe a következő szöveg lép:

„d) egyedi határozatokat bocsát ki információknak a 3. cikk (2) bekezdésével, a 7. cikk (2) bekezdésének b) pontjával és a 8. cikk c) pontjával összhangban történő rendelkezésre bocsátásáról; feltételek és módszertanok jóváhagyásáról a 4. cikk (4) bekezdésével és az 5. cikk (2), (3) és (4) bekezdésével összhangban; ajánlattételi övezetek felülvizsgálatáról az 5. cikk (7) bekezdésében említettek szerint; műszaki kérdésekről a 6. cikk (1) bekezdésében említettek szerint; szabályozók közötti egyeztetésről a 6. cikk (10) bekezdésével összhangban; a regionális koordinációs központok vonatkozásában a 7. cikk (2) bekezdésének a) pontjában említettek szerint; módszertani és számítási javaslatok, valamint műszaki jellemzők jóváhagyásáról és módosításáról a 9. cikk (1) bekezdésében említettek szerint; módszerek jóváhagyásáról és módosításáról a 9. cikk (3) bekezdésében említettek szerint; mentesítésekről a 10. cikkben említettek szerint; infrastruktúráról a 11. cikk (d) pontjában említettek szerint; a nagykereskedelmi piacok integritásával és átláthatóságával kapcsolatos kérdésekről a 12. cikk értelmében; valamint a villamosenergia-piaci ENTSO és az EU DSO közös javaslatának jóváhagyásáról és módosításáról, az 5. cikk (9) bekezdése szerinti rugalmassági igények tekintetében szolgáltatandó elemzésekhez kapcsolódó adattípusok és formátumok és módszertan tekintetében.”

2. A 3. cikk (2) bekezdése a következő albekezdéssel egészül ki:

„Ez a bekezdés az (EU) 2016/1719 rendelettel összhangban létrehozott egységes felosztási platformra is alkalmazandó.”

3. A 4. cikk a következő bekezdéssel egészül ki:

„(9) E cikk (6), (7) és (8) bekezdése az (EU) 2016/1719 rendelettel összhangban létrehozott egységes felosztási platformra is alkalmazandó.”

4. Az 5. cikk a következőképpen módosul:

a) a (8) bekezdés a következő albekezdéssel egészül ki:

„Az ACER nyomon követi az (EU) 2016/1719 rendelettel összhangban létrehozott egységes felosztási platformot.”;

b) a cikk a következő bekezdéssel egészül ki:

„(9) Az ACER jóváhagyja és szükség esetén módosítja a villamosenergia-piaci ENTSO-nak és az EU DSO-nak az (EU) 2019/943 rendelet 19e. cikkének (6) bekezdése szerinti, a rugalmassági igények tekintetében szolgáltatandó elemzésekhez kapcsolódó adattípusokkal és formátumokkal és módszertannal kapcsolatos közös javaslatát.”

5. A 6. cikk (9) bekezdése helyébe a következő szöveg lép:

„(9) Az ACER az (EU) 2019/943 rendelet 8. cikkének (1b) bekezdése és 16. cikkének (3) bekezdése értelmében véleményt nyújt be az érintett szabályozó hatóságnak és a Bizottságnak.”

6. A 15. cikk a következőképpen módosul:

a) a (4) bekezdés a következő albekezdéssel egészül ki:

„Az ACER az (EU) 2019/943 rendelet 7a. cikkének (7) bekezdése szerinti értékelést követően jelentést bocsát ki a csúcsigénycsökkentési termékek uniós villamosenergia-piacon válság során történő használatának hatásáról, valamint az említett rendelet 7a. cikkének (8) bekezdése szerinti értékelést követően a csúcsigénycsökkentési termékek uniós villamosenergia-piacra történő, rendes piaci körülmények közötti bevezetésének hatásáról.”;

b) a cikk a következő bekezdéssel egészül ki:

„(5) Az ACER az (EU) 2019/943 rendelet 19e. cikkének (7) bekezdése alapján jelentést bocsát ki, amelyben elemzi a becsült rugalmassági igényekről szóló nemzeti jelentéseket, és ajánlásokat fogalmaz meg a szabályozó hatóság vagy a valamely tagállam által kijelölt, más hatóság vagy szervezet megállapításait illetően a határokon átnyúló jelentőséggel bíró kérdésekben.”

2. cikk

Az (EU) 2019/943 rendelet módosításai

Az (EU) 2019/943 rendelet a következőképpen módosul:

1. Az 1. cikk a következőképpen módosul:

a) az a) és b) pont helyébe a következő szöveg lép:

„a) megalapozza az energiaunió számára kitűzött célok és a klímasemlegesség legkésőbb 2050-ig történő elérésére irányuló célkitűzés – különösen a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó éghajlat- és energiapolitikai keret – hatékony teljesítését, annak lehetővé tétele által, hogy a piac jelzéseket adjon a hatékonyság fokozása, a megújuló energia magasabb részaránya, az ellátásbiztonság, a rugalmasság, a több energiahordozóra kiterjedő rendszerintegráció, a fenntarthatóság, a dekarbonizáció és az innováció érdekében;

b) olyan alapelveket állapítson meg a jól működő, integrált villamosenergia-piacok számára, amelyek lehetővé teszik az erőforrások valamennyi szolgáltatója és a villamos energia valamennyi felhasználója számára a megkülönböztetésmentes piaci hozzáférést, lehetővé teszik a határidős villamosenergia-piacok fejlődését, hogy a szolgáltatók és a fogyasztók fedezni tudják a villamosenergia-árak jövőbeli volatilitásának kockázatát vagy megvédjék magukat azzal szemben, bővítik a fogyasztók döntési mozgásterét és védik a fogyasztókat, biztosítják a versenyképességet a globális piacon, fokozzák az ellátásbiztonságot és a rugalmasságot a keresletoldali válasz, az energiatárolás és más nem fosszilis alapú rugalmassági megoldások révén, biztosítják az energiahatékonyságot, megkönnyítik a térben megoszló kereslet és kínálat közösségekbe tömörült piaci jelenlétét, valamint megteremtik a megújuló erőforrásokból előállított villamos energia piaci és ágazati integrációjának és piaci alapú árképzésének feltételeit;”

b) a cikk a következő pontokkal egészül ki:

„e) támogassa a megújulóenergia-termelés, a rugalmasság és a hálózatok terén eszközölt hosszú távú beruházást, hogy ezáltal lehetővé tegye, hogy a fogyasztók energiaszámlái megfizethetővé váljanak és kevésbé függjenek a rövid távú villamosenergia-piaci árak, különösen a fosszilis tüzelőanyagok árainak ingadozásától közép- és hosszú távon;

f) megállapítsa a villamosenergiaár-válságok kezelésére szolgáló intézkedések elfogadására vonatkozó keretet.”

2. A 2. cikk a következőképpen módosul:

a) a 22. pont helyébe a következő szöveg lép:

„22. »kapacitásmechanizmus«: olyan intézkedés, amely az erőforrások megfelelősége szükséges szintjének elérése érdekében erőforrások rendelkezésre állásáért cserébe pénzügyi ellentételezést biztosít, kivéve a rendszerszintű szolgáltatásokkal vagy a szűk keresztmetszetek kezelésével kapcsolatos intézkedéseket;”

b) a szöveg a következő pontokkal egészül ki:

„72. »csúcsóra«: az az óra, amikor – az átvitelirendszer-üzemeltetők és adott esetben a kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetők előrejelzései alapján – a bruttó villamosenergia-fogyasztás vagy a megújuló energiaforrásoktól eltérő forrásokból előállított villamos energia bruttó fogyasztása, vagy a másnapi nagykereskedelmi villamosenergia-ár várhatóan a legmagasabb lesz, figyelembe véve az övezetközi forgalmat;

73. »csúcsigénycsökkentés«: a piaci szereplők azon képessége, hogy a rendszerüzemeltető kérésére a csúcsórákban csökkentsék a hálózativillamosenergia-fogyasztást;

74. »csúcsigénycsökkentési termék«: olyan piaci alapú termék, amelyen keresztül piaci szereplők csúcsigénycsökkentést nyújthatnak rendszerüzemeltetők részére;

75. »regionális virtuális csomópont«: egynél több ajánlattételi övezetet lefedő nem fizikai régió, amelyre vonatkozóan adott módszertan alapján referenciaárat állapítanak meg;

76. »kétirányú különbözeti szerződés«: a villamosenergia-termelő létesítmény üzemeltetője és egy másik fél – általában egy közjogi jogalany – közötti olyan szerződés, amely egyaránt biztosítja a minimális díjazás védelmét és a túldíjazás korlátozását;

77. »villamosenergia-adásvételi megállapodás«: olyan szerződés, amelynek keretében egy természetes vagy jogi személy vállalja, hogy egy villamosenergia-termelőtől piaci alapon villamos energiát vásárol;

78. »dedikált mérőberendezés«: olyan, azon eszközhöz csatlakoztatott vagy azon eszközbe beágyazott berendezés, amely keresletoldaliválasz- vagy rugalmassági szolgáltatásokat nyújt a villamosenergia-piacon vagy a rendszerüzemeltetők számára;

79. »rugalmasság«: adott villamosenergia-rendszer azon képessége, hogy alkalmazkodni tud a termelési és fogyasztási minták változékonyságához és a hálózat rendelkezésre állásához a vonatkozó piaci időkereteken belül.”

3. A 7. cikk a következőképpen módosul:

a) az (1) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(1) Az átvitelirendszer-üzemeltetőknek és a kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetőknek együtt kell gondoskodniuk – az (EU) 2015/1222 rendelettel* összhangban – az integrált másnapi és napon belüli piacok működtetésének megszervezéséről. Az átvitelirendszer-üzemeltetőknek és a kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetőknek – uniós vagy ha célszerűbb, regionális szinten – együtt kell működniük egymással annak érdekében, hogy maximalizálják az Unión belüli másnapi és napon belüli villamosenergia-kereskedés hatékonyságát és eredményességét. Az együttműködési kötelezettség nem érinti az uniós versenyjog alkalmazását. A villamosenergia-kereskedéssel kapcsolatos funkcióik tekintetében az átvitelirendszer-üzemeltetők és a kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetők felett az (EU) 2019/944 irányelv 59. cikke értelmében a szabályozó hatóságok és az (EU) 2019/942 rendelet 4. és 8. cikke értelmében az ACER szabályozói felügyeletet gyakorol, valamint az 1227/2011/EU rendelet vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott átláthatósági kötelezettségek és a piacbefolyásolás elleni hatékony felügyelet hatálya alá tartoznak.”

b) a (2) bekezdés a következőképpen módosul:

i. a c) pont helyébe a következő szöveg lép:

„c) minden piaci szereplő tekintetében maximalizálniuk kell az övezetközi és övezeten belüli kereskedésben való, a valós időhöz a lehető legközelebbi, minden ajánlattételi övezetre kiterjedő, megkülönböztetésmentes módon történő részvétel lehetőségét;

ca) oly módon kell szerveződniük, amely állandó jelleggel biztosítja – mind az övezetközi, mind az övezeten belüli kereskedés tekintetében – a likviditás megosztását az összes kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltető között. A másnapi piac esetében a kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetőknek – a kapuzárási időpontot megelőző egy órától kezdve addig a legkésőbbi időpontig, ameddig a másnapi kereskedés engedélyezett – egyfelől be kell nyújtaniuk a másnapi termékekre és az azokkal megegyező jellemzőkkel rendelkező termékekre vonatkozó, az egységes másnapi piac-összekapcsoláshoz tartozó valamennyi ajánlatot, másfelől pedig a másnapi termékekkel vagy az azokkal megegyező jellemzőkkel rendelkező termékekkel való kereskedést nem szabad az egységes másnapi piac-összekapcsoláson kívül megszervezniük. A napon belüli piac esetében a kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetőknek – az egységes napon belüli piac-összekapcsolás kapunyitási időpontjától kezdve addig a legkésőbbi időpontig, ameddig egy adott ajánlattételi övezetben a napon belüli kereskedés engedélyezett – egyfelől be kell nyújtaniuk a napon belüli termékekre és az azokkal megegyező jellemzőkkel rendelkező termékekre vonatkozó, az egységes napon belüli piac-összekapcsoláshoz tartozó valamennyi ajánlatot, másfelől pedig a napon belüli termékekkel vagy az azokkal megegyező jellemzőkkel rendelkező termékekkel való kereskedést nem szabad a napon belüli piac-összekapcsoláson kívül megszervezniük. Az említett kötelezettségeket alkalmazni kell a kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetőkre, azokra a vállalkozásokra, amelyek közvetlenül vagy közvetve irányítást gyakorolnak egy kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltető felett, valamint azokra a vállalkozásokra, amelyek közvetlenül vagy közvetve valamely kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltető ellenőrzése alatt állnak;”;

ii. az f) pont helyébe a következő szöveg lép:

„f) átláthatóknak kell lenniük és az információkat adott esetben termelőegységenként kell biztosítaniuk, ugyanakkor meg kell őrizniük az üzleti szempontból érzékeny információk titkosságát, és biztosítaniuk kell, hogy a kereskedés névtelenül folyjon;”.

4. A rendelet a következő cikkekkel egészül ki:

„7a. cikk

Csúcsigénycsökkentési termék

(1) Amennyiben az (EU) 2019/944 irányelv 66a. cikkével összhangban regionális vagy uniós szintű villamosenergiaár-válságot állapítanak meg a tagállamok felkérhetik a rendszerüzemeltetőket arra, hogy a csúcsórákban jelentkező villamosenergia-igény csökkentése érdekében tegyenek javaslatot csúcsigénycsökkentési termékek beszerzésére. E beszerzést az (EU) 2019/944 irányelv 66a. cikkének (1) bekezdése alapján elfogadott végrehajtási határozatban meghatározott időtartamra kell korlátozni.

(2) Az (1) bekezdés szerinti felkérés esetén a rendszerüzemeltetőknek – az érdekelt felekkel folytatott konzultációt követően – a csúcsigénycsökkentési termék méretezését, valamint beszerzésének és aktiválásának feltételeit meghatározó javaslatot kell benyújtaniuk az érintett tagállam szabályozó hatóságához jóváhagyásra.

(3) Az érintett szabályozó hatóságnak értékelnie kell a (2) bekezdésben említett, a csúcsigénycsökkentési termékre vonatkozó javaslatot a csúcsórákban a villamosenergia-kereslet csökkentése és a nagykereskedelmi villamosenergia-árra gyakorolt hatás szempontjából. Az említett értékelés során figyelembe kell venni annak szükségességét, hogy a csúcsigénycsökkentési termék ne torzítsa indokolatlanul a villamosenergia-piacok működését, és ne terelje a keresletoldaliválasz-szolgáltatásokat a csúcsigénycsökkentési termékek irányába. Ezen értékelés alapján a szabályozó hatóság kérheti a rendszerüzemeltetőtől, hogy módosítsa javaslatát.

(4) A csúcsigénycsökkentési termékre vonatkozó, a (2) bekezdésben említett javaslatnak meg kell felelnie a következő követelményeknek:

a) a csúcsigénycsökkentési termék méretezését illetően:

i. a méretezésnek annak elemzésén kell alapulnia, hogy az ellátásbiztonságnak – a hálózatstabilitás veszélyeztetése nélkül történő – biztosítása érdekében szükség van-e kiegészítő szoltáltatásra, és hogy az milyen hatással van a piacra és milyen várható költségekkel és haszonnal jár;

ii. a méretezés során figyelembe kell venni a kereslet előrejelzését, a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energiára vonatkozó előrejelzést, a rendszeren belüli egyéb rugalmassági forrásokra – például az energiatárolásra – vonatkozó előrejelzést, és a teherelosztás elkerülésének a nagykereskedelmi árra gyakorolt hatását; valamint

iii. a méretezést korlátozni kell annak biztosítása érdekében, hogy az előrejelzett költségek ne haladják meg a csúcsigénycsökkentési termék várható előnyeit;

b) a csúcsigénycsökkentési termékek beszerzésének objektív, átlátható, piaci alapú és megkülönböztetésmentes kritériumokon kell alapulnia, a keresletoldali válaszra kell korlátozódnia, és az nem zárhatja ki a részt vevő eszközök más piacokhoz való hozzáférését;

c) a csúcsigénycsökkentési termék beszerzésének versenyeztetéses ajánlattétel keretében kell történnie, amely folyamatos is lehet, az előre meghatározott műszaki és környezeti kritériumoknak való megfelelés legalacsonyabb költségén alapuló kiválasztással, valamint annak lehetővé kell tennie a fogyasztók – közvetlenül vagy aggregálás útján megvalósuló – tényleges részvételét;

d) a minimális ajánlattétel volumene nem lehet nagyobb, mint 100 kW, az aggregálás útján történő megvalósulást is beleértve;

e) a csúcsigénycsökkentési termékre vonatkozó szerződéseket leghamarabb egy héttel annak aktiválása előtt lehet megkötni;

f) a csúcsigénycsökkentési termék aktiválása nem csökkentheti az övezetközi kapacitást;

g) a csúcsigénycsökkentési termék aktiválását a másnapi piaci időtáv előtt vagy azon belül kell elvégezni, és erre előre meghatározott villamosenergia-ár alapján is sor kerülhet;

h) az üvegházhatásúgáz-kibocsátás növekedésének elkerülése érdekében a csúcsigénycsökkentési termék aktiválása nem vonhat maga után fosszilis tüzelőanyagokon alapuló, a fogyasztásmérő pont mögött megkezdett villamosenergia-termelést.

(5) A csúcsigénycsökkentési termék aktiválásából eredő tényleges fogyasztáscsökkenést egy referenciateljesítményhez viszonyítva kell mérni, amely a csúcsigénycsökkentési termék aktiválása nélküli várható villamosenergia-fogyasztást tükrözi. Ha a rendszerüzemeltető csúcsigénycsökkentési terméket szerez be, e rendszerüzemeltetőnek – piaci szereplőkkel folytatott konzultációt követően – ki kell dolgoznia a referenciateljesítmény módszertanát, adott esetben figyelembe véve az 59. cikk (1) bekezdésének e) pontja alapján elfogadott végrehajtási jogi aktusokat, és az említett módszertant jóváhagyás céljából be kell nyújtania az érintett szabályozó hatósághoz.

(6) Az érintett szabályozó hatóságnak jóvá kell hagynia a csúcsigénycsökkentési termék beszerzését tervező rendszerüzemeltetőknek a (2) bekezdéssel összhangban benyújtott javaslatát és a referenciateljesítmény az (5) bekezdéssel összhangban benyújtott módszertanát, vagy fel kell kérnie a rendszerüzemeltetőket a javaslatnak vagy a referenciateljesítmény módszertanának a módosítására, amennyiben az említett javaslat vagy az említett módszertan nem felel meg a (2), a (4) és az (5) bekezdésben megállapított követelményeknek.

(7) Az (1) bekezdésben említett regionális vagy uniós szintű villamosenergiaár-válság végét követő hat hónapon belül az ACER-nek – az érdekelt felekkel folytatott konzultációt követően – egy, a csúcsigénycsökkentési termékek használatának az uniós villamosenergia-piacra gyakorolt hatását értékelő jelentést kell kiadnia. Ezen értékelés során figyelembe kell venni annak szükségességét, hogy a csúcsigénycsökkentési termékek ne torzítsák indokolatlanul a villamosenergia-piacok működését, és ne tereljék a keresletoldaliválasz-szolgáltatásokat a csúcsigénycsökkentési termékek irányába. Az ACER ajánlásokat bocsáthat ki, amelyeket a szabályozó hatóságoknak figyelembe kell venniük a (3) bekezdés szerinti értékelésük során.

(8) Az ACER-nek 2025. június 30-ig – az érdekelt felekkel folytatott konzultációt követően – értékelnie kell a csúcsigénycsökkentési termékek bevezetésének az uniós villamosenergia-piacra rendes piaci körülmények között gyakorolt hatását. Ezen értékelés során figyelembe kell venni annak szükségességét, hogy a csúcsigénycsökkentési termékek ne torzítsák indokolatlanul a villamosenergia-piacok működését, és ne tereljék a keresletoldaliválasz-szolgáltatásokat a csúcsigénycsökkentési termékek irányába. Ezen értékelés alapján a Bizottság jogalkotási javaslatot nyújthat be e rendelet annak érdekében történő módosítása céljából, hogy a csúcsigénycsökkentési termékek ne csak regionális vagy uniós szintű villamosenergiaár-válsághelyzetek idején legyenek alkalmazhatók.

7b. cikk

Dedikált mérőberendezés

(1) Az (EU) 2019/944 irányelv 19. cikkének sérelme nélkül, az átvitelirendszer-üzemeltetők, az elosztórendszer-üzemeltetők és az érintett piaci szereplők, a független aggregátorokat is beleértve – a végfelhasználó beleegyezésével – felhasználhatják a dedikált mérőberendezésekből származó adatokat a – többek között energiatárolási létesítmények útján biztosított – keresletoldaliválasz- és rugalmassági szolgáltatások nyomon követhetősége és elszámolása céljából.

E cikk alkalmazásában a dedikált mérőberendezésekből származó adatok felhasználásának meg kell felelnie az (EU) 2019/944 irányelv 23. és 24. cikkének, valamint más vonatkozó uniós jognak, többek között az adatvédelmi és a magánélet védelmére vonatkozó jognak, különösen az (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek (*). Amennyiben ezeket az adatokat kutatási célokra használják fel, az információkat összesíteni és anonimizálni kell.

(2) Amennyiben a végfelhasználó nem rendelkezik okosmérővel, vagy ha a végfelhasználó okosmérője nem szolgáltatja a keresletoldaliválasz- és rugalmassági szolgáltatások – többek között független aggregátoron keresztüli – nyújtásához szükséges adatokat, akkor az átvitelirendszer- és az elosztórendszer-üzemeltetőknek el kell fogadniuk a dedikált mérőberendezésből származó adatokat, ha azok rendelkezésre állnak, a – többek között az energiatárolásból biztosított – keresletoldaliválasz- és rugalmassági szolgáltatások elszámolása céljából, a rugalmassági szolgáltatások beszerzése során pedig nem alkalmazhatnak megkülönböztetést az említett végfelhasználóval szemben. Az említett kötelezettséget a tagállamok által a (3) bekezdés alapján megállapított szabályoknak és követelményeknek való megfelelésre tekintettel kell alkalmazni.

(3) A tagállamok megállapítják a dedikált mérőberendezésekből származó adatok érvényesítési eljárására vonatkozó szabályokat és követelményeket az érintett adatok minőségének és következetességének, valamint az interoperabilitásnak az ellenőrzése és biztosítása érdekében, az (EU) 2019/944 irányelv 23. és 24. cikkével és más vonatkozó uniós joggal összhangban.

(*) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.).”

5. A 8. cikk a következőképpen módosul:

a) az (1) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(1) A kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetőknek lehetővé kell tenniük, hogy a piaci szereplők a valós időhöz a lehető legközelebb és legalább az övezetközi napon belüli kapuzárási időpontig kereskedhessenek az energiával. 2026. január 1-jétől az övezetközi napon belüli kapuzárási időpont legfeljebb 30 perccel előzheti meg a valós időt.

(1a) Az érintett szabályozó hatóság az érintett átvitelirendszer-üzemeltető kérésére 2029. január 1-jéig eltérést engedélyezhet az (1) bekezdésben megállapított követelménytől. Az átvitelirendszer-üzemeltetőnek a kérelmet az érintett szabályozó hatósághoz kell benyújtania. E kérelemnek tartalmaznia kell a következőket:

a) az érintett kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetők és piaci szereplők visszajelzéseit figyelembe vevő hatásvizsgálat, amely bemutatja az ilyen intézkedésnek a nemzeti villamosenergia-rendszeren belüli ellátásbiztonságra, a – többek között az (EU) 2017/2195 rendelettel összhangban a meglévő kiegyenlítő szabályozási platformokhoz viszonyított – költséghatékonyságra, valamint a megújuló energia integrációjára és az üvegházhatásúgáz-kibocsátásra gyakorolt kedvezőtlen hatásait; valamint

b) arra irányuló cselekvési terv, hogy 2029. január 1-jéig a valós időhöz képest 30 percre rövidüljön le az övezetközi napon belüli kapuzárási időpont.

(1b) A szabályozó hatóság az érintett átvitelirendszer-üzemeltető kérésére az (1a) bekezdésben említett időszak lejártának időpontjától számított legfeljebb két és fél évre további eltérést engedélyezhet az (1) bekezdésben megállapított követelménytől. Az érintett átvitelirendszer-üzemeltetőnek a kérelmet 2028. június 30-ig kell benyújtania az érintett szabályozó hatósághoz, a villamosenergia-piaci ENTSO-hoz és az ACER-hez. E kérelemnek tartalmaznia kell a következőket:

a) a piaci szereplők és a kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetők visszajelzéseit figyelembe vevő új hatásvizsgálat, amely – a nemzeti villamosenergia-rendszeren belüli ellátásbiztonságot, a költséghatékonyságot, a megújuló energia integrálását és az üvegházhatásúgáz-kibocsátást érintő kockázatok alapján – alátámasztja a további eltérés szükségességét; valamint

b) arra irányuló felülvizsgált cselekvési terv, hogy a valós időhöz képest 30 percre rövidüljön le az övezetközi napon belüli kapuzárási időpont addig az időpontig, amelynek vonatkozásában a további eltérést kérelmezték, legkésőbb az eltérés kérelmezett kezdő időpontjától.

Az ACER-nek – a további eltérés iránti kérelem kézhezvételétől számított hat hónapon belül – véleményt kell kibocsátania az említett eltérés határokon átnyúló hatásáról. Az érintett szabályozó hatóságnak a további eltérés iránti kérelem elbírálása előtt figyelembe kell vennie ezt a véleményt.

(1c) A Bizottság 2027. december 1-jéig – a kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetőkkel, a villamosenergia-piaci ENTSO-val, az ACER-rel és az érintett érdekelt felekkel folytatott konzultációt követően – jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amelyben értékeli az e cikk alapján megállapított övezetközi kapuzárási időpont csökkentése végrehajtásának hatását, a költségeket és a hasznokat, a kapuzárási időpont további csökkentésének megvalósíthatóságát és az arra irányuló gyakorlati megoldásokat annak érdekében, hogy a piaci szereplők a valós időhöz a lehető legközelebb kereskedhessenek az energiával. A jelentésben figyelembe kell venni a villamosenergia-rendszer biztonságára gyakorolt hatást, a költséghatékonyságot, valamint a megújuló energia integrálására és az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére nézve jelentett előnyöket.”;

b) a (3) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(3) A kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetőknek a másnapi és a napon belüli piacokon folytatott kereskedés számára kellően kis méretű, 100 kW vagy annál kisebb minimális ajánlattételi volumennel rendelkező termékeket kell kialakítaniuk a keresletoldali válasz, az energiatárolás és a megújuló energiaforrásokból folytatott kis volumenű energiatermelés hatékony részvételének – ideértve a közvetlen felhasználói részvételt -, és aggregálás útján történő megvalósulásnak a lehetővé tétele érdekében.”

6. A 9. cikk helyébe a következő szöveg lép:

„*9. cikk*

Határidős piacok

(1) Az (EU) 2016/1719 rendelettel összhangban az átvitelirendszer-üzemeltetőknek hosszú távú átviteli jogokat kell kibocsátaniuk, vagy ezzel egyenértékű intézkedéseket kell alkalmazniuk annak érdekében, hogy lehetővé tegyék a piaci szereplők – többek között a megújuló energiát hasznosító villamosenergia-termelő létesítmények tulajdonosai – számára az árkockázatokkal szembeni fedezést, kivéve, ha az ajánlattételiövezet-határokon belül fekvő határidős piacról az illetékes szabályozó hatóságok által készített értékelés azt mutatja, hogy az érintett ajánlattételi övezetekben elegendő fedezeti lehetőség áll rendelkezésre.

(2) A hosszú távú átviteli jogokat rendszeresen, átlátható és megkülönböztetésmentes módon, piaci alapon, egyetlen egységes felosztási platformon keresztül kell felosztani. A hosszú távú övezetközi kapacitás felosztási gyakoriságának és lejáratának segítenie kell az Unió határidős piacának hatékony működését.

(3) Az Unió határidős piaca szerkezetének magában kell foglalnia a piaci szereplőknek a belső villamosenergia-piacon belüli árkockázatokkal szembeni fedezésre vonatkozó képessége javításához szükséges eszközöket.

(4) A Bizottság 2026. január 17-ig – az érintett érdekelt felekkel folytatott konzultációt követően – elvégzi a (3) bekezdésben említett célkitűzés elérésére irányuló lehetséges intézkedések hatásvizsgálatát. E hatásvizsgálatnak többek között a következőkre kell kiterjednie:

a) a hosszú távú átviteli jogok felosztási gyakoriságát érintő esetleges változtatások;

b) a hosszú távú átviteli jogok lejáratát – különösen a legalább három évre meghosszabbított lejáratot – érintő esetleges változtatások;

c) a hosszú távú átviteli jogok jellegét érintő esetleges változtatások;

d) a másodlagos piac megerősítésének módjai; és

e) a határidős piacok regionális virtuális csomópontjainak esetleges bevezetése.

(5) A határidős piacok regionális virtuális csomópontjait illetően a (4) bekezdés értelmében elvégzett hatásvizsgálatnak a következőkre kell kiterjednie:

a) a regionális virtuális csomópontok megfelelő földrajzi hatálya – az említett csomópontokat alkotó ajánlattételi övezeteket és a két vagy több virtuális csomóponthoz tartozó ajánlattételi övezetek sajátos helyzetét is beleértve –, a referenciaárak és a regionális virtuális csomópontokat alkotó ajánlattételi övezetek árai közötti árkorreláció maximalizálása céljából;

b) a tagállamok villamosenergia-hálózati összeköttetésének szintje, különösen azon tagállamoké, amelyek nem érik el a villamosenergia-hálózati összeköttetések tekintetében az (EU) 2018/1999 európai parlamenti és tanácsi rendelet (*) 4. cikke d) pontjának (1) alpontjában 2020-ra és 2030-ra megállapított célokat;

c) a határidős piacok regionális virtuális csomópontjai referenciaárainak kiszámítására vonatkozó módszertan, a referenciaár és a regionális virtuális csomópontot alkotó ajánlattételi övezetek árai közötti árkorrelációk maximalizálása céljából;

d) az ajánlattételi övezetek lehetősége arra, hogy egynél több regionális virtuális csomópont részét képezzék;

e) arra, hogy miként lehetne maximalizálni a határidős piacok regionális virtuális csomópontjaira vonatkozó fedezeti termékek, valamint az ajánlattételi övezetekről a regionális virtuális csomópontokra átruházott hosszú távú átviteli jogok kereskedési lehetőségeit;

f) arra, hogy miként lehetne biztosítani, hogy a (2) bekezdésben említett egységes felosztási platform felkínálja a hosszú távú átviteli jogok felosztását és elősegítse az azokkal való kereskedést;

g) a már meglévő kormányközi megállapodások és az azokból eredő jogok következményei.

(6) A Bizottság 2026. július 17-ig – az e cikk (4) bekezdésében említett hatásvizsgálat eredménye alapján – végrehajtási jogi aktust fogad el, amelyben részletesebben meghatározza az e cikk (3) bekezdésében említett célkitűzések elérésére irányuló intézkedéseket és eszközöket, valamint az említett intézkedések és eszközök pontos jellemzőit. Ezt a végrehajtási jogi aktust a 67. cikk (2) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni.

(7) Az (EU) 2016/1719 rendelettel összhangban létrehozott egységes felosztási platformnak olyan szervezetként kell működnie, amely felkínálja a hosszú távú átviteli jogok felosztását és elősegíti az azokkal való kereskedést az átvitelirendszer-üzemeltetők nevében. Az említett platformnak az (EU) 2017/1132 európai parlamenti és tanácsi irányelv (**) II. mellékletében említett jogi formában kell létrejönnie.

(8) Amennyiben az illetékes szabályozó hatóság úgy ítéli meg, hogy a piaci szereplők számára nem áll rendelkezésre elegendő fedezeti lehetőség – a 2014/65/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (***) 67. cikke alapján kijelölt illetékes hatóságokkal folytatott konzultációt követően, amennyiben a határidős piacok az említett irányelv 4. cikke (1) bekezdésének 15. pontjában meghatározott pénzügyi eszközöket érintenek – előírhatja a villamosenergia-tőzsdék vagy az átvitelirendszer-üzemeltetők számára, hogy a határidős piac likviditásának javítása érdekében hajtsanak végre kiegészítő intézkedéseket, például árjegyzést.

(9) Az uniós versenyjognak, valamint a 648/2012/EU (****) és a 600/2014/EU (*****) európai parlamenti és tanácsi rendeletnek, továbbá a 2014/65/EU irányelvnek való megfelelés mellett a piacüzemeltetők határidős fedezeti termékeket alakíthatnak ki, köztük hosszú távú határidős fedezeti termékeket is, annak érdekében, hogy a piaci szereplők – többek között a megújuló energiaforrásokat hasznosító villamosenergia-termelő létesítmények tulajdonosai – megfelelő lehetőségekkel rendelkezzenek az áringadozások miatti pénzügyi kockázatokkal szembeni fedezésre. A tagállamok nem írhatják elő, hogy ez a fedezeti tevékenység egy adott tagállamon vagy ajánlattételi övezeten belüli kereskedésre korlátozódjon.

(*) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1999 rendelete (2018. december 11.) az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról, valamint a 663/2009/EK és a 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, a 94/22/EK, a 98/70/EK, a 2009/31/EK, a 2009/73/EK, a 2010/31/EU, a 2012/27/EU és a 2013/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2009/119/EK és az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv módosításáról, továbbá az 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 328., 2018.12.21., 1. o.).

(**) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1132 irányelve (2017. június 14.) a társasági jog egyes vonatkozásairól (HL L 169., 2017.6.30., 46. o.).

(***) Az Európai Parlament és a Tanács 2014/65/EU irányelve (2014. május 15.) a pénzügyi eszközök piacairól, valamint a 2002/92/EK irányelv és a 2011/61/EU irányelv módosításáról (HL L 173., 2014.6.12., 349. o.).

(****) Az Európai Parlament és a Tanács 648/2012/EU rendelete (2012. július 4.) a tőzsdén kívüli származtatott ügyletekről, a központi szerződő felekről és a kereskedési adattárakról (HL L 201., 2012.7.27., 1. o.).

(*****) Az Európai Parlament és a Tanács 600/2014/EU rendelete (2014. május 15.) a pénzügyi eszközök piacairól és a 648/2012/EU rendelet módosításáról (HL L 173., 2014.6.12., 84. o.).”

7. A 18. cikk a következőképpen módosul:

a) a (2) és a (3) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(2) A díjszámítási módszereknek:

a) tükrözniük kell az átvitelirendszer-üzemeltetők és az elosztórendszer-üzemeltetők állandó költségeit, és figyelembe kell venniük a tőkekiadásokat és a működési kiadásokat egyaránt annak érdekében, hogy mind rövid-, mind hosszú távon megfelelő ösztönzőket biztosítsanak az átvitelirendszer-üzemeltetők és az elosztórendszer-üzemeltetők számára, beleértve az előre tekintő beruházást is, a hatékonyság – többek között az energiahatékonyság – növelése érdekében;

b) elő kell mozdítaniuk a piaci integrációt, a megújuló energia integrációját és az ellátásbiztonságot;

c) támogatniuk kell a rugalmassági szolgáltatások igénybevételét, és lehetővé kell tenniük a rugalmas csatlakozások igénybevételét;

d) elő kell segíteniük a hatékony és időszerű beruházást, ezen belül a meglévő hálózat optimalizálására irányuló megoldásokat,

e) meg kell könnyíteniük az energiatárolást, a keresletoldali választ és a kapcsolódó kutatási tevékenységeket;

f) hozzá kell járulniuk az integrált nemzeti energia- és klímatervekben meghatározott célok megvalósításához, csökkenteniük kell a környezeti hatást, és elő kell mozdítaniuk a társadalmi elfogadást; és

g) elő kell segíteniük a fogyasztók érdekeit szolgáló innovációt olyan területeken, mint a digitalizáció, a rugalmassági szolgáltatások és a hálózati összeköttetés, különösen a villamosenergia-hálózatok összeköttetésére vonatkozóan az (EU) 2018/1999 rendelet 4. cikke d) pontjának (1) alpontjában 2030-ra meghatározott minimumcél eléréséhez szükséges infrastruktúra kialakítása érdekében.

(3) Adott esetben a termelőkre vagy a végfelhasználókra, vagy mindkettőre alkalmazott díjak szintjének uniós szinten területi beruházási jelzéseket – például díjstruktúrán keresztüli ösztönzőket – kell nyújtania a teher-újraelosztási és a villamosenergia-hálózat megerősítési költségeinek csökkentése érdekében, és figyelembe kell vennie a hálózati veszteségek és az okozott szűk keresztmetszetek mennyiségét, valamint az infrastrukturális beruházási költségeket.";

b) a (8) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(8) Az átviteli és elosztási díjak kiszámításának módszerei az átvitelirendszer-üzemeltetőket és elosztórendszer-üzemeltetőket a hálózatuk legköltséghatékonyabb üzemeltetésére és fejlesztésére kell, hogy ösztönözzék, többek között szolgáltatások beszerzése révén. Ezzel összefüggésben az átvitelirendszer-üzemeltetők és az elosztórendszer-üzemeltetők arra való ösztönzése érdekében, hogy – többek között az energiahatékonyság, a rugalmassági szolgáltatások igénybevétele, továbbá az intelligens hálózatok és az okos mérési rendszerek fejlesztése révén – növeljék hálózataikban az átfogó rendszerhatékonyságot, a szabályozó hatóságok elismerik és az átviteli és elosztási díjakba beépítik a releváns költségeket, ezen belül az előre tekintő beruházáshoz kapcsolódó költségeket, továbbá adott esetben teljesítménycélokat vezetnek be.";

c) a (9) bekezdés a következőképpen módosul:

i. az f) pont helyébe a következő szöveg lép:

„f) a díjmegállapítás és a díjstruktúrák átláthatósága biztosításának az érdekelt felekkel folytatott konzultációt követően meghatározott módjai, beleértve az előre tekintő beruházást is, amelyek összhangban vannak a vonatkozó uniós és nemzeti energetikai célokkal, figyelembe véve az (EU) 2018/2001 irányelvvel összhangban meghatározott, a hasznosítás felgyorsítására alkalmas területeket is;"

ii. a bekezdés a következő ponttal egészül ki:

„i) a hálózatokba történő hatékony beruházás ösztönzése, a rugalmasságot biztosító forrásokat és a rugalmas hálózati csatlakozási szerződéseket is beleértve."

8. A 19. cikk (2) bekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„(2) Az övezetközi kapacitás felosztásából származó bármely bevétel felosztása tekintetében a következő célok elsőbbséget élveznek:

a) a felosztott kapacitás tényleges rendelkezésre állásának biztosítása, ideértve a kapacitásgaranciához kapcsolódó ellentételezést is;

b) az övezetközi kapacitások fenntartása vagy növelése a meglévő rendszerösszekötők használatának koordinált beavatkozó intézkedések révén történő optimalizálásán keresztül, vagy adott esetben a rendszerösszekötőkön jelentkező szűkületek csökkentése szempontjából releváns hálózati beruházásból eredő költségek fedezése; vagy

c) a tengeri megújulóvillamosenergia-termelő erőművek kettő vagy több ajánlattételi övezethez közvetlenül kapcsolódó üzemeltetői számára tengeri ajánlattételi övezetben fizetett ellentételezés, ha az összekapcsolt piacokhoz való hozzáférés oly módon csökkent, hogy az azt eredményezi, hogy a tengeri megújulóvillamosenergia-termelő erőmű üzemeltetője nem tudja a piacra exportálni villamosenergia-termelési képességét, és ez – adott esetben –megfelelő árcsökkenéshez vezet a tengeri ajánlattételi övezetben a kapacitáscsökkentés nélküli állapothoz képest.

Az első albekezdés c) pontjában említett ellentételezés abban az esetben alkalmazandó, ha a validált kapacitásszámítási eredményekben egy vagy több átvitelirendszer-üzemeltető nem bocsátotta rendelkezésre a hálózati csatlakozási szerződésekben jóváhagyott kapacitást a rendszerösszekötőn, vagy nem bocsátotta rendelkezésre a kapacitást a kritikus hálózati elemeken a 16. cikk (8) bekezdésében meghatározott kapacitásszámítási szabályok szerint, vagy mindkettő. Az összekapcsolt piacokhoz való hozzáférés csökkenéséért felelős átvitelirendszer-üzemeltetők felelősek a tengeri megújulóvillamosenergia-termelő erőművek üzemeltetőinek nyújtandó ellentételezésért. Ez az ellentételezés éves alapon nem haladhatja meg az érintett ajánlattételi övezetek közötti rendszerösszekötőkön generált, szűkkeresztmetszet-kezelési teljes bevételt."

9. A rendelet a következő fejezettel egészül ki:

„IIIA. FEJEZET

KONKRÉT BERUHÁZÁSI ÖSZTÖNZŐK AZ UNIÓ DEKARBONIZÁCIÓS CÉLKITŰZÉSEINEK ELÉRÉSE ÉRDEKÉBEN

19a. cikk

Villamosenergia-adásvételi megállapodások

(1) Az (EU) 2018/2001 irányelv sérelme nélkül a tagállamok – az árak kiszámíthatóságának biztosítása, valamint az integrált nemzeti energia- és klímatervükben az (EU) 2018/1999 rendelet 4. cikkének a) pontjában említett dekarbonizációs dimenzió, ezen belül a megújuló energia tekintetében meghatározott célkitűzések elérése érdekében – előmozdítják a villamosenergia-adásvételi megállapodások elterjedését, többek között az indokolatlan akadályok és az aránytalan vagy diszkriminatív eljárások vagy díjak felszámolása révén, megőrizve a villamosenergia-piacok versenyképességét és likviditását, és fenntartva a határokon átnyúló kereskedelmet.

(2) E rendeletnek a 69. cikk (2) bekezdése szerinti felülvizsgálata során a Bizottság az érintett érdekelt felekkel folytatott konzultációt követően értékeli a villamosenergia-adásvételi megállapodások esetében önkéntes alapon használható egy vagy több uniós piaci platformban rejlő lehetőségeket, és ezen platformok életképességét, beleértve ezen potenciális platformoknak más létező villamosenergia-piaci platformokkal való kapcsolatát, és a villamosenergia-adásvételi megállapodások iránti kereslet aggregálás útján történő összevonását.

(3) A tagállamok összehangolt módon biztosítják, hogy rendelkezésre álljanak, és a villamosenergia-adásvételi megállapodások piacán belépési korlátokkal szembesülő, pénzügyi nehézségekkel nem küzdő felhasználók számára hozzáférhetők legyenek olyan eszközök, mint például a piaci áron nyújtott garanciarendszerek, amelyek csökkentik a villamosenergia-adásvételi megállapodások keretében az átvevők nemteljesítésével kapcsolatos pénzügyi kockázatokat. Ezen eszközök közé tartozhatnak többek között a piaci árakra épülő, állami támogatású garanciarendszerek, a magángaranciák, illetve a villamosenergia-adásvételi megállapodások iránti keresletet összegyűjtő eszközök, a vonatkozó uniós joggal összhangban. E célból a tagállamok biztosítják a megfelelő koordinációt, többek között a vonatkozó uniós szintű eszközökkel. A tagállamok az egyes felhasználói kategóriák között és azokon belül megkülönböztetésmentes kritériumok alkalmazásával meghatározhatják, hogy ezek az eszközök mely felhasználói kategóriákat célozzanak meg.

(4) Az EUMSZ 107. és 108. cikkének sérelme nélkül, amennyiben egy villamosenergia-adásvételi megállapodásra vonatkozó garanciarendszer tagállami támogatású, annak tartalmaznia kell olyan rendelkezéseket, amelyek megakadályozzák a likviditás csökkenését a villamosenergia-piacokon, valamint az nem támogathatja a fosszilis tüzelőanyagokból előállított energia vásárlását. A tagállamok határozhatnak úgy, hogy ezeket a garanciarendszereket a tagállam dekarbonizációs politikájával összhangban kizárólag az új megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia vásárlásának támogatására korlátozzák, ideértve különösen azt az esetet, amikor az (EU) 2018/2001 irányelv 2. cikkének 17. pontjában meghatározottak szerinti megújuló villamosenergia-adásvételi megállapodások piaca nem kellően fejlett.

(5) A megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia támogatási rendszereinek keretében lehetővé kell tenni olyan projektek részvételét, amelyek a villamos energia egy részét megújuló villamosenergia-adásvételi megállapodáson vagy más piaci alapú megállapodásokon keresztül történő értékesítés céljára tartják fenn, feltéve, hogy e projektek részvétele nem befolyásolja kedvezőtlenül a piaci versenyt, különösen abban az esetben, ha az említett villamosenergia-adásvételi megállapodásban részt vevő két fél ugyanazon szervezet ellenőrzése alatt áll.

(6) Az (5) bekezdésben említett támogatási rendszerek kialakítása során a tagállamok olyan értékelési kritériumok alkalmazására törekednek, amelyekkel arra ösztönözik az ajánlattevőket, hogy megkönnyítsék a piacralépési korlátokkal szembesülő felhasználóknak a villamosenergia-adásvételi megállapodások piacához való hozzáférését, feltéve, hogy ez nem befolyásolja kedvezőtlenül a piaci versenyt.

(7) A villamosenergia-adásvételi megállapodásokban meg kell határozni a szállítási ajánlattételi övezetet és az övezetközi átviteli jogok biztosításának felelősségét az ajánlattételi övezet 14. cikkel összhangban történő megváltozása esetére.

(8) A villamosenergia-adásvételi megállapodásokban – az uniós versenyjoggal összhangban – meg kell határozni azokat a feltételeket, amelyek mellett a felhasználók és a termelők kiléphetnek a villamosenergia-adásvételi megállapodásokból, például az alkalmazandó kilépési díjakat és felmondási időket.

(9) A tagállamok a villamosenergia-adásvételi megállapodásokra közvetlen hatással lévő intézkedések kidolgozásakor tiszteletben tartják a lehetséges jogos elvárásokat, és figyelembe veszik az említett intézkedések által a meglévő és a jövőbeli villamosenergia-adásvételi megállapodásokra gyakorolt hatást.

(10) A Bizottság 2026. január 31-ig, majd azt követően kétévente értékeli, hogy a villamosenergia-adásvételi megállapodások piacain továbbra is fennállnak-e akadályok és megfelelő-e a villamosenergia-adásvételi megállapodások piacainak átláthatósága. A Bizottság külön iránymutatást dolgozhat ki a villamosenergia-adásvételi megállapodások piacán fennálló akadályok felszámolására vonatkozóan, ideértve az aránytalan vagy diszkriminatív eljárásokat és díjakat is.

19b. cikk

Villamosenergia-adásvételi megállapodások önkéntes mintái és a villamosenergia-adásvételi megállapodások nyomon követése

(1) Az ACER-nek az (EU) 2019/942 rendelet 15. cikkének (2) bekezdése alapján közzétett éves jelentése részeként éves értékelést kell közzétennie a villamosenergia-adásvételi megállapodások uniós és tagállami szintű piacáról.

(2) Az ACER-nek 2024. október 17-ig az érintett intézményekkel és érdekelt felekkel szoros együttműködésben értékelnie kell, hogy szükséges-e a villamosenergia-adásvételi megállapodásokhoz a szerződő felek különböző kategóriáinak igényeihez igazított, önkénes mintákat kidolgozni és kibocsátani.

Amennyiben az értékelés a megállapításra jut, hogy szükséges ilyen villamosenergia-adásvételi megállapodásokra vonatkozó önkéntes minták kidolgozása és kibocsátása, az ACER – a kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetőkkel közösen és az érintett érdekelt felekkel folytatott konzultációt követően – az alábbiak figyelembevételével kidolgozza az ilyen mintákat:

a) az említett minták használata a szerződő felek számára önkéntes;

b) a mintáknak többek között:

i. többféle szerződési időtartamot kell kínálniuk;

ii. többféle árképletet kell nyújtaniuk;

iii. figyelembe kell venniük az átvevő terhelési profilját és a termelő termelési profilját.

19c. cikk

A megújuló energiaforrásokból előállított energia kiegészítő részarányának eléréséhez hozzájáruló uniós szintű intézkedések

A Bizottság értékeli, hogy a nemzeti intézkedéseket kiegészítve, uniós szintű intézkedésekkel hozzá lehet-e járulni a tagállamok (EU) 2018/2001 irányelv szerinti azon együttes törekvésének a megvalósulásához, hogy 2030-ra további 2,5 %-kal nőjön a megújuló energiaforrásokból előállított energia részaránya az Unió bruttó végsőenergia-fogyasztásában. A Bizottság elemzést készít arról, hogy a vonatkozó szabályozási kerettel összhangban lehetséges-e az (EU) 2018/1999 rendelet 33. cikke alapján létrehozott uniós megújulóenergia-finanszírozási mechanizmust uniós szintű megújulóenergia-aukciók szervezésére felhasználni.

19d. cikk

Kétirányú különbözeti szerződések formájában megvalósuló közvetlen ártámogatási rendszerek beruházás céljára

(1) A (4) bekezdésben felsorolt forrásokból történő villamosenergia-termelést szolgáló új villamosenergia-termelő létesítményekbe történő beruházás közvetlen ártámogatási rendszereinek kétirányú különbözeti szerződések, vagy azonos hatású, egyenértékű rendszerek formájában kell megvalósulniuk.

Az első albekezdést a közvetlen ártámogatási rendszerek keretében, új termelésre irányuló beruházásra vonatkozó olyan szerződésekre kell alkalmazni, amelyeket 2027. július 17-én vagy azt követően kötöttek, vagy a két vagy több ajánlattételi övezethez kapcsolódó tengeri hibrid projektekhez kapcsolódó tengeri megújulóvillamosenergia-termelő erőművek esetében a 2029. július 17-én vagy azt követően kötött szerződésekre.

A piaci szereplők részvétele a kétirányú különbözeti szerződések vagy azonos hatású, egyenértékű rendszerek formájában megvalósuló közvetlen ártámogatási rendszerekben önkéntes.

(2) A kétirányú különbözeti szerződések vagy azonos hatású, egyenértékű rendszerek formájában megvalósuló minden közvetlen ártámogatási rendszert úgy kell kialakítani, hogy:

a) a villamosenergia-termelő létesítmény számára fenntartsák azokat az ösztönzőket, amelyek annak hatékony működését és villamosenergia-piaci részvételét biztosítják, különösen a piaci körülmények tükrözése céljából;

b) megakadályozzák, hogy a támogatási rendszer torzító hatást gyakoroljon a villamosenergia-termelő létesítmény üzemeltetési, teherelosztási és karbantartási döntéseire, vagy a másnapi piacokon, a napon belüli piacokon, a rendszerszintű szolgáltatások piacain és a kiegyenlítő szabályozási piacokon tanúsított ajánlattételi magatartásra;

c) biztosítsák, hogy a minimális díjazás védelmének és a túldíjazás felső határának szintje igazodjon az új beruházás költségéhez és a piaci bevételekhez a villamosenergia-termelő létesítmény hosszú távú gazdasági életképességének garantálása érdekében, elkerülve ugyanakkor a túlkompenzációt;

d) megakadályozzák a belső piacon a verseny és a kereskedelem indokolatlan torzulásait, különösen azáltal, hogy a díjazás összegét nyílt, egyértelmű, átlátható és megkülönböztetésmentes versenyeztetéses ajánlattételi eljárás keretében határozzák meg; amikor nem bonyolítható le versenyeztetéses ajánlattételi eljárás, úgy kell kialakítani a kétirányú különbözeti szerződéseket, vagy az azonos hatású, egyenértékű rendszereket – és az alkalmazandó kötési árakat –, hogy a bevételek vállalkozásoknak történő kiosztása ne vezessen a belső piacon a verseny és a kereskedelem indokolatlan torzulásaihoz;

e) megakadályozzák a belső piacon a verseny és a kereskedelem olyan torzulásait, amelyek a bevételek vállalkozásoknak történő kiosztásából erednek;

f) kötbérkikötést tartalmazzanak a szerződés egyoldalú idő előtti indokolatlan felmondásának esetére.

(3) A kétirányú különbözeti szerződéseknek vagy az azonos hatású, egyenértékű rendszereknek az EUMSZ 107. és 108. cikke alapján végzett értékelése során a Bizottság gondoskodik a (2) bekezdés szerinti kialakítási elveknek való megfelelésről.

(4) Az (1) bekezdés a következő forrásokból történő új villamosenergia-termelésre irányuló beruházásra alkalmazandó:

a) szélenergia;

b) napenergia;

c) geotermikus energia;

d) vízenergia tározó nélkül;

e) atomenergia.

(5) Az (1) bekezdésben említett, kétirányú különbözeti szerződések és azonos hatású, egyenértékű rendszerek formájában megvalósuló közvetlen ártámogatási rendszerekből származó bármely bevételt vagy az e bevételek pénzügyi értékével megegyező összeget a végfelhasználóknak kell kiosztani.

Az első albekezdéstől eltérve, a bevételek vagy az e bevételek pénzügyi értékével megegyező összeg a közvetlen ártámogatási rendszerek költségeinek vagy a végfelhasználók villamosenergia-költségei csökkentésére irányuló beruházásnak a finanszírozására is felhasználhatók.

A bevételeket úgy kell kiosztani a végfelhasználók részére, hogy megmaradjanak az arra irányuló ösztönzők, hogy azok csökkentsék vagy olyan időszakokra helyezzék át a fogyasztásukat, amikor a villamosenergia-árak alacsonyak, valamint, hogy az ne ássa alá a villamosenergia-ellátók közötti versenyt.

(6) Az (EU) 2018/2001 irányelv 4. cikke (3) bekezdésének harmadik albekezdésével összhangban a tagállamok mentességet adhatnak a kisméretű megújulóenergia-létesítmények és demonstrációs projektek számára az e cikk (1) bekezdése szerinti kötelezettség teljesítése alól.

19e. cikk

A rugalmassági igények felmérése

(1) Legkésőbb egy évvel azt követően, hogy az ACER a (6) bekezdés szerint jóváhagyta a módszertant, majd azt követően kétévente a szabályozó hatóságnak – vagy a valamely tagállam által kijelölt más hatóságnak vagy szervezetnek – jelentést kell elfogadnia a legalább a következő 5–10 éves időszakra szóló, nemzeti szintű becsült rugalmassági igényekről, tekintettel az ellátás biztonsága és megbízhatósága költséghatékony megvalósításának és a villamosenergia-rendszer dekarbonizációjának a szükségességére, figyelembe véve az időjárásfüggő megújuló energiaforrások és a különböző ágazatok integrációját és a villamosenergia-piac összekapcsolt jellegét, beleértve a hálózatok összekapcsolására vonatkozó célokat és a határokon átnyúló rugalmasság potenciális rendelkezésre állását is.

Az első albekezdésben említett jelentésnek:

a) összhangban kell lennie a 23. és a 24. cikk alapján elvégzett, az erőforrások megfelelőségének európai szintű értékelésével és az erőforrások megfelelőségének nemzeti szintű értékelésével;

b) az egyes tagállamok átvitelirendszer-üzemeltetői és elosztórendszer-üzemeltetői által a (4) bekezdésnek megfelelően szolgáltatott adatokon és elemzéseken kell alapulnia, és a (4) bekezdés szerinti közös módszertan – valamint kellően indokolt esetben további adatok és elemzések – alkalmazásával kell készülnie.

Amennyiben a tagállam átvitelirendszer-üzemeltetőt vagy más szervezetet jelölt ki az első albekezdésben említett jelentés elfogadásának céljára, a szabályozó hatóságnak jóvá kell hagynia vagy módosítania kell a jelentést.

(2) Az (1) bekezdésben említett jelentésben legalább:

a) értékelni kell – legalább szezonális, napi és óránkénti alapon – a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia villamosenergia-rendszerbe való integrálásához szükséges, különböző típusú, rugalmassági igényeket, többek között a villamosenergia-piaci árakkal, a villamosenergia-termeléssel és a villamosenergia-kereslettel kapcsolatos különböző feltevéseket;

b) figyelembe kell venni a rugalmassági igények kielégítése tekintetében a nem fosszilis alapú rugalmassági forrásokban – például a keresletoldali válaszban és az energiatárolásban, az aggregálást és a rendszerösszekötőket is beleértve – rejlő lehetőségeket mind az átviteli, mind az elosztóhálózatra vonatkozóan;

c) értékelni kell a piaci rugalmasság útjában álló akadályokat, és javaslatot kell tenni az azok csökkentését célzó releváns intézkedésekre és ösztönzőkre, beleértve a szabályozási korlátok felszámolását, valamint a piacok és a rendszerüzemeltetési szolgáltatások, illetve a termékek lehetséges fejlesztését is;

d) értékelni kell azt a hozzájárulást, amelyet a villamosenergia-átviteli és -elosztási hálózatok digitalizálása nyújt; és

e) figyelembe kell venni a más tagállamokban várhatóan rendelkezésre álló rugalmassági forrásokat.

(3) Az egyes tagállamok átvitelirendszer-üzemeltetőinek és elosztórendszer-üzemeltetőinek az (1) bekezdésben említett jelentés elkészítéséhez szükséges adatokat és elemzéseket a szabályozó hatóság vagy az (1) bekezdés alapján kijelölt más hatóság vagy szervezet – rendelkezésére kell bocsátaniuk. Kellően indokolt esetben a szabályozó hatóság vagy az (1) bekezdés alapján kijelölt más hatóság vagy szervezet felkérheti az érintett átvitelirendszer-üzemeltetőket és elosztórendszer-üzemeltetőket, hogy a (4) bekezdésben említett követelményeken túl biztosítsanak további információkat a jelentéshez. Az érintett villamosenergia átvitelirendszer-üzemeltetőknek, illetve villamosenergia elosztórendszer-üzemeltetőknek – a földgázrendszer-üzemeltetőkkel és a hidrogénrendszer-üzemeltetőkkel együtt – amennyiben e cikk alkalmazásában szükséges koordinálniuk kell a releváns információk összegyűjtését.

(4) Az átvitelirendszer-üzemeltetők és az elosztórendszer-üzemeltetők munkáját a (3) bekezdéssel összhangban szolgáltatandó adatok és elemzések tekintetében a villamosenergia-piaci ENTSO és az EU DSO koordinálja. Ezek különösen az alábbi feladatokat látják el:

a) meghatározzák az átvitelirendszer-üzemeltetők és az elosztórendszer-üzemeltetők által a szabályozó hatóságok, vagy az (1) bekezdés alapján kijelölt más hatóság vagy szervezet rendelkezésére bocsátandó adatok típusát és formátumát;

b) módszertant dolgoznak ki a rugalmassági igényeknek az átvitelirendszer-üzemeltetők és az elosztórendszer-üzemeltetők általi elemzéséhez, figyelembe véve legalább:

   i. költséghatékony módon az összes rendelkezésre álló rugalmassági forrást a különböző időtávokban, más tagállamokban is;

   ii. a rendszerösszekötők és a rugalmasság területével kapcsolatos, az átviteli és az elosztóhálózaton tervezett beruházásokat; és

   iii. a villamosenergia-rendszer dekarbonizálásának szükségességét az (EU) 2018/1999 rendelet 2. cikkének 11. pontjában meghatározott, az Unió 2030-ra vonatkozó energia- és éghajlat-politikai céljainak és az (EU) 2021/1119 rendelet 2. cikkében meghatározott, 2050-re teljesítendő klímasemlegességi célkitűzésének a megvalósítása érdekében, összhangban az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye keretében elfogadott Párizsi Megállapodással (*).

Az első albekezdés b) pontjában említett módszertannak iránymutató kritériumokat kell tartalmaznia arra vonatkozóan, hogy miként kell értékelni azt, hogy a különböző rugalmassági források hogyan képesek kielégíteni a rugalmassági igényeket.

(5) A villamosenergia-piaci ENTSO-nak és az EU DSO-nak szorosan együtt kell működniük egymással az átvitelirendszer-üzemeltetők és az elosztórendszer-üzemeltetők koordinációja tekintetében a (4) bekezdés szerinti adatszolgáltatást és elemzéseket illetően.

(6) A villamosenergia-piaci ENTSO-nak és az EU DSO-nak 2025. április 17-ig közösen javaslatot kell benyújtania az ACER-nek a szabályozó hatóságokhoz vagy az (1) bekezdés alapján kijelölt más hatósághoz vagy szervezethez benyújtandó adatok típusára és formátumára, valamint a (4) bekezdésben említett, a rugalmassági igények elemzésére alkalmazandó módszertanra vonatkozóan. Az ACER-nek a javaslatot a kézhezvételétől számított három hónapon belül jóvá kell hagynia vagy módosítania kell. A javaslat módosítása esetén az ACER-nek a módosítások elfogadása előtt konzultálnia kell a villamosenergia-ügyi koordinációs csoporttal, a villamosenergia-piaci ENTSO-val és az EU DSO-val. Az elfogadott javaslatot közzé kell tenni az ACER honlapján.

(7) A szabályozó hatóságnak vagy az (1) bekezdés alapján kijelölt más hatóságnak vagy szervezetnek az (1) bekezdésben említett jelentéseket be kell nyújtania a Bizottságnak és az ACER-nek, és közzé kell tennie azokat. Az ACER-nek a jelentések kézhezvételétől számított 12 hónapon belül jelentést kell kibocsátania, amelyben elemzi a kézhez kapott jelentéseket, és a szabályozó hatóság vagy az (1) bekezdés alapján kijelölt más hatóság vagy szervezet megállapításait illetően ajánlásokat fogalmaz meg a határokon átnyúló jelentőséggel bíró kérdésekben, a nem fosszilis alapú rugalmassági források piacra lépésének útjában álló akadályok felszámolására vonatkozó ajánlásokat is beleértve.

A határokon átnyúló jelentőséggel bíró kérdések tekintetében az ACER-nek értékelnie kell az alábbiakat:

a) hogyan lehet jobban integrálni az e cikk (1) bekezdésében említett, a rugalmassági igényekre vonatkozó elemzést a 23. cikk szerinti, az erőforrások megfelelőségének európai szintű értékelésére vonatkozó módszertannal és az Unió egészére kiterjedő tízéves hálózatfejlesztési tervet, biztosítva köztük a következetességet;

b) a villamosenergia-rendszeren belüli, uniós szintű becsült rugalmassági igények és a villamosenergia-rendszer következő 5–10 éves időszakra előre jelzett, gazdaságilag rendelkezésre álló potenciálja a nemzeti jelentések figyelembevételével;

c) a villamosenergia-piacokban és a rendszerüzemeltetésben rejlő rugalmassági potenciál kiaknázására irányuló további intézkedések lehetséges bevezetése.

A második albekezdés a) pontjában említett elemzés eredményeit figyelembe lehet venni az említett pontban említett módszertanoknak a vonatkozó uniós jogi aktusokkal összhangban végzett további felülvizsgálata során.

Az éghajlatváltozással foglalkozó európai tudományos tanácsadó testület saját kezdeményezésére információval szolgálhat az ACER számára arról, hogy miként biztosítható az Unió 2030-ra vonatkozó energia- és éghajlat-politikai céljainak és a 2050-re teljesítendő klímasemlegességi célkitűzésének való megfelelés.

(8) A villamosenergia-piaci ENTSO-nak az (1) bekezdésben említett, a rugalmassági igényekre vonatkozó jelentések eredményeivel való kiegészítés érdekében naprakésszé kell tennie az Unió egészére kiterjedő hálózatfejlesztési tervet. Az átvitelirendszer-üzemeltetőknek és az elosztórendszer-üzemeltetőknek hálózatfejlesztési terveikben figyelembe kell venniük az említett jelentéseket.

19f. cikk

A nem fosszilis alapú rugalmasságra vonatkozó indikatív nemzeti célkitűzés

Legkésőbb hat hónappal az e rendelet 19e. cikkének (1) bekezdése szerinti jelentés benyújtását követően az említett jelentés alapján minden tagállam meghatározza a nem fosszilis alapú rugalmasságra vonatkozó indikatív nemzeti célkitűzését, beleértve azt is, hogy a keresletoldali válasz és az energiatárolás konkrétan hogyan járul hozzá az említett célkitűzéshez. A tagállamok az említett célkitűzést megvalósíthatják a nem fosszilis alapú rugalmasság azonosított potenciáljának kiaknázásával, a feltárt piaci akadályok felszámolásával vagy az e rendelet 19g. cikkében említett nem fosszilis alapú rugalmassági támogatási rendszerekkel. Ennek az indikatív nemzeti célkitűzésnek – beleértve azt is, hogy a keresletoldali válasz és az energiatárolás konkrétan hogyan járul hozzá az említett célkitűzéshez –, valamint az annak megvalósítására irányuló intézkedéseknek tükröződniük kell a tagállamok integrált nemzeti energia- és klímaterveiben a »belső energiapiac« dimenziót illetően az (EU) 2018/1999 rendelet 3., 4. és 7. cikkével összhangban, valamint az említett rendelet 17. cikke szerinti integrált nemzeti energia- és éghajlat-politikai eredményjelentésekben is. A tagállamok az e rendelet 19e. cikkének (1) bekezdése szerinti jelentés elfogadásáig ideiglenes indikatív nemzeti célkitűzéseket határozhatnak meg.

Az (EU) 2018/1999 rendelet 9. cikkével összhangban elvégzett értékelést követően a Bizottság, miután kézhezvette a tagállamok által az e cikk (1) bekezdésével összhangban meghatározott és közölt nemzeti indikatív célkitűzéseket, jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a nemzeti jelentések értékeléséről.

A tagállamok által közölt első információk felhasználásával elkészített jelentés megállapításai alapján a Bizottság uniós rugalmassági stratégiát készíthet, különös hangsúlyt helyezve a keresletoldali válaszra és az energiatárolásra azok alkalmazásának megkönnyítése érdekében, amely megfelel az Unió 2030-ra vonatkozó energia- és éghajlat-politikai céljainak és a 2050-re teljesítendő klímasemlegességi célkitűzéseknek. Az említett uniós rugalmassági stratégiát adott esetben jogalkotási javaslat kísérheti.

19g. cikk

A nem fosszilis alapú rugalmasságra vonatkozó támogatási rendszerek

(1) Amennyiben a nem fosszilis alapú rugalmasság terén eszközölt beruházás nem elégséges a 19f. cikk alapján meghatározott indikatív nemzeti célkitűzés – vagy adott esetben ideiglenes indikatív nemzeti célkitűzések – teljesítéséhez, a tagállamok a 12. és a 13. cikk sérelme nélkül a nem fosszilis alapú rugalmasságra vonatkozó támogatási rendszereket alkalmazhatnak, amelyek a nem fosszilis alapú rugalmasság tekintetében rendelkezésre álló kapacitás után járó kifizetésekből állnak. A kapacitásmechanizmust alkalmazó tagállamok mérlegelik, hogy a kapacitásmechanizmusok kialakítása során végezzenek-e a nem fosszilis alapú rugalmassági mechanizmusok – például a keresletoldali válasz és az energiatárolás – részvételének előmozdításához szükséges kiigazításokat, az említett tagállamok azon lehetőségének sérelme nélkül, hogy az e bekezdésben említett, a nem fosszilis alapú rugalmasságra vonatkozó támogatási rendszereket alkalmazzák.

(2) A tagállamok azon lehetősége, hogy az e cikk (1) bekezdése szerinti nem fosszilis alapú rugalmassági támogatási intézkedéseket alkalmazzanak, nem zárja ki azt, hogy a tagállamok a 19f. cikk alapján meghatározott indikatív nemzeti célkitűzéseiket más módon teljesítsék.

19h. cikk

A nem fosszilis alapú rugalmasságra vonatkozó támogatási rendszerek kialakításának elvei

A tagállamok által a 19g. cikk (1) bekezdésével összhangban alkalmazott, a nem fosszilis alapú rugalmasságra vonatkozó támogatási rendszerek:

a) nem léphetik túl a 19f. cikk alapján meghatározott indikatív nemzeti célkitűzés – vagy adott esetben ideiglenes indikatív nemzeti célkitűzés – költséghatékony módon történő eléréséhez szükséges mértéket;

b) a nem fosszilis alapú rugalmassági források – például a keresletoldali válasz és az energiatárolás – terén eszközölt új beruházásokra kell, hogy korlátozódjanak;

c) igyekeznek figyelembe venni az elhelyezkedési kritériumokat annak biztosítása érdekében, hogy optimális helyeken hajtsanak végre új kapacitásokba irányuló beruházást;

d) nem vonhatnak maguk után fosszilis tüzelőanyagokon alapuló, a fogyasztásmérő pont mögött megkezdett villamosenergia-termelést;

e) keretében a kapacitásszolgáltatókat nyílt, átlátható, versenyalapú, önkéntes, diszkriminációtól mentes és költséghatékony eljárás útján kell kiválasztani;

f) esetében követelmény, hogy azok megelőzzék a villamosenergia-piacok hatékony működésének indokolatlan torzulásait, többek között a hatékony üzemeltetési ösztönzők és árjelzések, továbbá hogy az árváltozásoknak és a piaci kockázatnak való kitettség megőrzésével;

g) keretében ösztönzőket kell biztosítani a piaci alapú és a piaci igényeknek megfelelő villamosenergia-piaci integrációhoz, elkerülve ugyanakkor a villamosenergia-piacok szükségtelen torzulását, valamint figyelembe véve az esetleges rendszerintegrációs költségeket, valamint a hálózat szűk keresztmetszeteit és stabilitását;

h) keretében meg kell határozni az aktivált energia tekintetében a villamosenergia-piaci részvétel minimumszintjét, amely figyelembe veszi a rugalmasságot biztosító eszköz technikai sajátosságait;

i) keretében megfelelő szankciókat kell alkalmazni azokra a kapacitásszolgáltatókra, amelyek nem tartják tiszteletben a villamosenergia-piaci részvételnek a h) pontban említett minimumszintjét, vagy nem követik az f) pontban említett hatékony üzemeltetési ösztönzőket és árjelzéseket;

j) esetében követelmény, hogy azok mozdítsák elő a szükséges műszaki teljesítmény nyújtására képes források határokon átnyúló részvételét, amennyiben a költség-haszon elemzés pozitív eredménnyel zárul.

(*) HL L 282., 2016.10.19., 4. o.”

10. A 21. cikk a következőképpen módosul:

a) az (1) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(1) A tagállamok az EUMSZ 107., 108. és 109. cikkével összhangban az e rendelet 20. cikkének (3) bekezdésében említett intézkedések végrehajtása mellett kapacitásmechanizmusokat vezethetnek be.”;

b) a (7) bekezdést el kell hagyni;

c) a (8) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(8) A kapacitásmechanizmusokat a Bizottság legfeljebb 10 évre hagyja jóvá. A lekötött kapacitások mennyiségét a 20. cikk (3) bekezdésében említett végrehajtási tervek alapján korlátozni kell. A tagállamok a kapacitásmechanizmus bevezetését követően is folytatják a végrehajtási terv alkalmazását.”

11. A 22. cikk (1) bekezdésének a) pontját el kell hagyni.

12. A 37. cikk (1) bekezdése a) pontjának helyébe a következő szöveg lép:

„a) koordinált kapacitásszámítás az (EU) 2016/1719 rendelettel létrehozott, hosszú távú kapacitásfelosztásra vonatkozó iránymutatás, az (EU) 2015/1222 rendelettel létrehozott kapacitásfelosztásra és a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó iránymutatás, valamint az (EU) 2017/2195 rendelettel létrehozott, a villamos energia kiegyenlítő szabályozására vonatkozó iránymutatás alapján kidolgozott módszertanokkal összhangban;”

13. Az 50. cikk az alábbi bekezdéssel egészül ki:

„(4a) Az átvitelirendszer-üzemeltetők kötelesek átlátható módon egyértelmű információkat közzétenni a működési területükön új csatlakozások számára rendelkezésre álló kapacitásról, nagy térbeli részletezettséggel, tiszteletben tartva a közbiztonságot és az adatok bizalmas jellegét, beleértve a csatlakozási kérelemmel érintett kapacitást és a rugalmas csatlakozás lehetőségét is a szűk keresztmetszetek által érintett területeken. A közzétételeknek tartalmazniuk kell az új csatlakozások számára rendelkezésre álló kapacitás kiszámításához használt kritériumokra vonatkozó információkat. Az átvitelirendszer-üzemeltetőknek rendszeresen, de legalább havonta naprakésszé kell tenniük ezeket az információkat.

Az átvitelirendszer-üzemeltetők emellett kötelesek átlátható módon egyértelmű információkat biztosítani a rendszerhasználók részére csatlakozási kérelmeik státuszáról és kezeléséről, beleértve adott esetben a rugalmas hálózati csatlakozási szerződésekkel kapcsolatos információkat is. Az ilyen információkat a kérelem benyújtásától számított három hónapon belül kell biztosítaniuk. Amennyiben a kért csatlakozást nem biztosítják, de el sem utasítják véglegesen, az átvitelirendszer-üzemeltetőknek rendszeresen, de legalább negyedévente naprakésszé kell tenniük ezeket az információkat.”

14. Az 57. cikk a következő bekezdéssel egészül ki:

„(3) Az elosztórendszer-üzemeltetőknek és az átvitelirendszer-üzemeltetőknek együtt kell működniük egymással a működési területükön az új csatlakozások számára rendelkezésre álló kapacitásra vonatkozó olyan, következetes információk következetes módon történő közzétételében, amelyek kellően részletes láthatóságot biztosítanak az új energiaprojektek fejlesztői és más potenciális rendszerhasználók számára.”

15. Az 59. cikk a következőképpen módosul:

a) az (1) bekezdés b) pontjának helyébe a következő szöveg lép:

„b) e rendelet 7–10., 13–17., 19. és 35–37. cikke és az (EU) 2019/944 irányelv 6. cikke szerinti, a kapacitásfelosztásra és a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó szabályok, beleértve a következőke vonatkozó szabályokat: másnapi, napon belüli és hosszú időtávra vonatkozó kapacitásszámítási módszerek és eljárások; hálózati modellek; az ajánlattételi övezetek konfigurációja; teher-újraelosztás és ellenkereskedelem; kereskedési algoritmusok; egységes másnapi és egységes napon belüli piac-összekapcsolás; az irányítás különböző lehetőségei; a felosztott övezetközi kapacitás garanciája; a szűkkeresztmetszet-kezelési bevételek elosztása; az e rendelet 9. cikkének (3) bekezdésében említett eszközökre vonatkozó részletek és ezen eszközök konkrét jellemzői, a említett cikk (4) és (5) bekezdésében meghatározott elemek vonatkozásában; a hosszú távú pénzügyi átviteli jogok egységes felosztási platform általi felosztása és a hosszú távú pénzügyi átviteli jogokkal való kereskedésnek az egységes felosztási platform általi elősegítése, valamint ezen hosszú távú pénzügyi átviteli jogok gyakorisága, lejárata és konkrét jellege; az övezetközi átvitellel kapcsolatos kockázatokra vonatkozó fedezetképzés; kijelölési eljárások; valamint a kapacitásfelosztás és a szűkkeresztmetszet-kezelés költségeinek megtérítése; továbbá a tengeri megújulóvillamosenergia-termelő erőművek üzemeltetői részére a kapacitáscsökkenés miatt biztosított ellentételezés módszertana;”;

b) a (2) bekezdés a) pontja helyébe a következő szöveg lép:

„a) a hálózatra csatlakozás szabályai, beleértve a következőkre vonatkozó szabályokat: az átviteli rendszerhez csatlakozó felhasználói létesítmények, elosztólétesítmények és elosztóhálózatok csatlakozása; keresletoldali választ közvetítő felhasználói egységek csatlakozása; a termelőegységek és más rendszerhasználók hálózati csatlakozására vonatkozó követelmények; a nagyfeszültségű egyenáramú hálózathoz való csatlakozásra vonatkozó követelmények; az egyenáram-csatlakozású erőműparkokra és a végponti nagyfeszültségű egyenáramú átalakító állomásokra vonatkozó követelmények; valamint a hálózati csatlakozásra vonatkozó üzemeltetési hozzájárulási eljárás;”.

16. A 64. cikk a következő bekezdésekkel egészül ki:

„(2a) A 6. cikk (9), (10) és (11) bekezdésétől eltérve Észtország, Lettország és Litvánia a kiegyenlítő szabályozási kapacitásra vonatkozó pénzügyi szerződéseket legkorábban öt évvel a kiegyenlítő szabályozási kapacitás nyújtásának megkezdése előtt kötheti meg. E szerződések időtartama nem haladhatja meg az attól az időponttól számított nyolc évet, hogy Észtország, Lettország és Litvánia csatlakozott a kontinentális Európa szinkronterületéhez.

Észtország, Lettország és Litvánia szabályozó hatóságai engedélyezhetik az átvitelirendszer-üzemeltetőik számára, hogy az (EU) 2017/2195 rendelet 41. cikkében meghatározott piaci alapú felosztási eljárás keretében mennyiségi korlátozások nélkül oszthassák fel az övezetközi kapacitást az attól a naptól számított hat hónapig, amelyen az együttesen optimalizált felosztási eljárás az említett rendelet 38. cikkének (3) bekezdése értelmében teljeskörűen bevezetésre került és működőképessé vált.

(2b) A 22. cikk (4) bekezdésének b) pontjától eltérve, a tagállamok kérhetik, hogy az a termelési kapacitás, amely 2019. július 4. előtt kezdte meg a kereskedelmi célú termelést, és amely esetében a fosszilis tüzelőanyagból származó szén-dioxid-kibocsátásnak a villamos energia 1 kWh-jára vetített értéke meghaladja az 550 grammot és a fosszilis tüzelőanyagból származó szén-dioxid-kibocsátás 1 telepített kWe-re vetített éves átlagos értéke meghaladja a 350 kg-ot, az EUMSZ 107. és 108. cikkének való megfelelés függvényében a Bizottság által 2019. július 4. előtt jóváhagyott kapacitásmechanizmus keretében kivételesen leköthető legyen, vagy kifizetéseket vagy jövőbeli kifizetésekre vonatkozó kötelezettségvállalásokat kaphasson 2025. július 1-je után.

(2c) A Bizottság értékeli a (2b) bekezdésben említett kérelemnek az üvegházhatásúgáz-kibocsátás tekintetében gyakorolt hatását. A Bizottság a (2d) bekezdésben említett jelentés értékelését követően megadhatja az eltérést, feltéve, hogy teljesülnek a következő feltételek:

a) a tagállam 2019. július 4-én vagy azt követően a 22. cikk szerint és a 2025. július 1-je utáni szállítási időszakra vonatkozóan versenyeztetéses ajánlattételi eljárást folytatott le, amelynek célja, hogy maximalizálja a 22. cikk (4) bekezdésében foglalt követelményeknek megfelelő kapacitásszolgáltatók részvételét;

b) az e bekezdés a) pontjában említett versenyeztetéses ajánlattételi eljárás keretében felkínált kapacitás mennyisége nem elegendő a 20. cikk (1) bekezdése alapján az adott ajánlattételi eljárás tárgyát képező szállítási időtartamra vonatkozóan a megfelelőséggel kapcsolatban azonosított aggály kezeléséhez;

c) azt a termelési kapacitást, amely esetében a fosszilis tüzelőanyagból származó szén-dioxid-kibocsátásnak a villamos energia 1 kWh-jára vetített értéke meghaladja az 550 grammot, legfeljebb egyéves időszakra kötik le, illetve az legfeljebb egyéves időszakra kap kifizetéseket vagy jövőbeli kifizetésekre vonatkozó kötelezettségvállalásokat, és az eltérés időtartamát meg nem haladó szállítási időtartamra vonatkozóan, és olyan további beszerzési eljárás keretében szerzik be, amely megfelel a 22. cikkben foglalt valamennyi követelménynek, kivéve az említett cikk (4) bekezdésének b) pontjában meghatározottakat, és kizárólag a megfelelőséggel kapcsolatban az e bekezdés b) pontjában említett aggály eloszlatásához szükséges kapacitásmennyiség erejéig.

Az e bekezdés szerinti eltérés 2028. december 31-ig alkalmazható, feltéve, hogy az eltérésben meghatározott feltételeket az eltérés teljes időtartama alatt betartják.

(2d) A (2b) bekezdésben említett eltérés iránti kérelemhez csatolni kell a tagállam jelentését, amelynek a következőket kell tartalmaznia:

a) az eltérés üvegházhatásúgáz-kibocsátásra, valamint a megújuló energia használatára, a fokozott rugalmasságra, az energiatárolásra, az elektromos közlekedésre és a keresletoldali válaszra való átállásra gyakorolt hatásának értékelése;

b) a (2b) bekezdésben említett termelési kapacitás kapacitásmechanizmusokban való részvételéről az eltérés lejártának időpontjáig történő átállásra vonatkozó, mérföldköveket tartalmazó terv, beleértve a szükséges helyettesítő kapacitásnak a megújuló energia teljes részarányára vonatkozó, az indikatív nemzeti pályával összhangban történő beszerzésére vonatkozó tervet, valamint a (2c) bekezdés a) pontjában említett versenyeztetéses ajánlattételi eljárás során az elégséges ajánlatok hiányát okozó beruházási akadályok értékelését.”

17. A 69. cikk a következőképpen módosul:

a) a (2) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(2) A Bizottság 2026. június 30-ig felülvizsgálja e rendeletet és e felülvizsgálat alapján átfogó jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amelyet adott esetben jogalkotási javaslat kísér.

A Bizottság jelentésének többek között az alábbiak értékelését kell tartalmaznia:

a) a rövid távú villamosenergia-piacok jelenlegi struktúrájának és működésének hatékonysága, többek között válság- és vészhelyzetekben, és általánosabban a belső villamosenergia-piacot érintő potenciális hatékonysági problémák, valamint a válság- és vészhelyzetekben alkalmazandó lehetséges beavatkozó intézkedések, illetve eszközök bevezetésének különböző lehetőségei, tekintettel a nemzetközi szintű tapasztalatokra, valamint a belső villamosenergia-piac alakulására és új fejleményeire;

b) az elosztóhálózatokra vonatkozó jelenlegi uniós jogi és pénzügyi keret alkalmassága az Unió megújuló energiaforrásokkal és belső energiapiaccal kapcsolatos célkitűzéseinek elérésére;

c) a 19a. cikkel összhangban a villamosenergia-adásvételi megállapodások egy vagy több, önkéntes alapon használható uniós piaci platformjának létrehozásában rejlő lehetőségek, és ezen platformok életképessége, beleértve ezen potenciális platformoknak más meglévő villamosenergia-piaci platformokkal való kapcsolatát, és a villamosenergia-adásvételi megállapodások iránti kereslet aggregálás útján történő összevonását.";

b) a cikk a következő bekezdéssel egészül ki:

„(3) A Bizottság 2025. január 17-ig részletes jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a kapacitásmechanizmus IV. fejezet szerinti alkalmazási folyamatának észszerűsítésével és egyszerűsítésével kapcsolatos esetleges lehetőségek értékeléséről annak biztosítása érdekében, hogy a tagállamok időben kezelni tudják a megfelelőséggel kapcsolatos aggályokat. Ezzel összefüggésben a Bizottság adott esetben felkéri az ACER-t, hogy – a 23. és a 27. cikkel összhangban – módosítsa a 23. cikkben említett, az erőforrások megfelelőségének európai szintű értékelésére vonatkozó módszertant.

A Bizottság 2025. április 17-ig – a tagállamokkal folytatott konzultációt követően- adott esetben a kapacitásmechanizmusok értékelési folyamatának észszerűsítését és egyszerűsítését szolgáló javaslatokat terjeszt elő."

18. A rendelet a következő cikkel egészül ki:

„69a. cikk

Kapcsolat az uniós pénzügyi jogi aktusokkal

Ez a rendelet nem érinti a 648/2012/EU és a 600/2014/EU rendelet és a 2014/65/EU irányelv alkalmazását a piaci résztvevőknek vagy a piaci szereplőknek a 2014/65/EU irányelv 4. cikke (1) bekezdésének 15. pontjában meghatározott pénzügyi eszközöket érintő tevékenységei tekintetében."

19. Az I. melléklet 1.2. pontjának helyébe a következő szöveg lép:

„1.2. A koordinált kapacitásszámítást minden felosztási időtávra vonatkozóan el kell végezni."

5. cikk

Hatálybalépés

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2024. június 13-án.

az Európai Parlament részéről	*a Tanács részéről*
az elnök	*az elnök*
R. METSOLA	H. LAHBIB